

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 24 • Perjantaina 14. joulukuuta 2012

63. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 23 %)

Joulun ääniä

Tonttujen lakeissa kilisee
heleä-ääninen kulkunen,
silloin kun on liikkeellä
joukko punalakkinen.

Joulukirkkoon ajaessa
aisakello kilkuttaa,
monen tuvan ikkunassa
jouluvalot vilkuttaa.

Joulukirkkoon kirkonkellot
kutsuu äänet kumisten,
joulurauhaa toivotellen
mieliin kaikkein ihmisten.

Kynttilöiden syttyessä
enkelkello helähtää,
sitä ääntä kuunnellessa
sydän kylmäksi ei jää.

Terttu Ketola

*Kurkijokelainen ja
Kurkijoki-Säätiö
kiittää yhteistyöstä, toivottaa
Hyvää Joulua ja
Onnellista tulevaa vuotta
2013!*

Tässä lehdessä

JOULU 1942

kirvoitti monta muistoa. Joulua vietettiin sodan varjossa kotona Kurkijoella, evakkopaikassa tai sotalapsena Ruotsissa. Lue erilaiset joulukertomukset

sivuilta4-6 ja 8

Sukututkimuspiiri aloittaa Loimaalla

Infotilaisuus keräsi runsaasti innostunutta väkeä. Helsingin piirin vetäjät aloittavat toiminnan tammikuussa.

Infotilaisuuden
tunnelmiatakasivulla

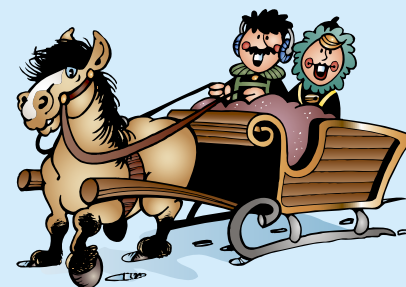
Sotahistoriallinen lukijamatka

Sortavalaan, Kurkijoelle ja Muolaaseen huhtikuussa.

Tarkemmintakasivulla

Toimituksen aukioloajat vuoden vaihteessa:

Toimitus on avoinna
ti 18.12. ja to 3.1. klo 9-14
toimitus on suljettuna
19.12.2012-1.1.2013

HUOM!
SEURAAVA LEHTI
ILMESTYY
11.1.2013

Seuraavat lehdet ilmestyvät
11.1., 25.1. ja 8.2.

Kurkijokelainen

14.12.2012

“Vuosi 2012”

Vuosi 2012 on kulumassa loppuun ja lähestymme kovaa vauhtia joulunaikaa. Vanha toteamus pitää paikkansa että iän karttuessa vuodet tuntuvat kuluvan entistä nopeammin. Ainakin tämä vuosi on mennyt huriahtaan. Karjalaisen ja kurkijokelaisen perinteen tallentamisessa ja muussa karjalaisuuden eteen tehdyssä työssä on saavutettu vuoden aikana monia positiivisia tuloksia.

Kurkijoki-Säätiön toiminnassa saatiin päätökseen yksi merkittävä projekti eli Kurkijoki-Museon yhteydessä toteutettu “Perinne eläväksi” hanke. Saimme huomattavan rahoituspanoksen Jokivarsikumppanien kautta EU-hankerahoista ja puolitoistavuotinen projekti toteutettiin onnistuneesti. Niina Lehmusjärvi veti hankkeen asiantuntemuksella ja suuri joukko kurkijokelaisesta perinteestä kiinnostuneita ihmisiä osallistui talkoisiin ja hankkeen eri vaiheissa järjestettyihin tilaisuuksiin. Oli hienoa olla mukana valokuvien tunnistamis- ja järjestämistalkoissa museolla. Joukossa syntyi monta uutta ajatusta ja yhteisesti asiat etenivät, tunnistettiin palasia ja niistä muodostui kokonaisuus. DVD:lle Niina keräsi muisteluja, jotka oli korkea aika kerätä kun vielä on muistajia. Monissa tilaisuuksissa esitettiin projektin valiaikatuloksia ja vauhditettiin mielenkiintoa. Projektin loppuraportti kertoo erittäin suuresta kontaktimäärästä. Toivottavasti jatkossa perinteen tallentaminen jatkuu

ja tämän projektin kokemuksia ja hankittuja resursseja voidaan hyödyntää tehokkaasti. Kiitokset vielä Niinalle ja kaikille hankkeessa mukana olleille!

Vuoden aikana toteutettiin perinteisiä toimintoja. Kaksipäiväiset pitäjäjuhlat vetivät mukavasti väkeä ja ohjelmaa pidettiin sopivana. Pitäjäjuhlatuimikunta on palautteesta ja juhlien väkimäärästä rohkaistuneena päättänyt järjestää myös tulevassa elokuussa kaksipäiväiset juhlat. Aktiivista talkooväkeä toivotaan järjestelyihin.

Kotiseutumatkoja Säätiö järjesti kolme kappaletta vähän eri ohjelmilla ja eri kohteilla – Kurkijoki tietenkin aina mukana tärkeimpänä etappina. Retkeläisiä oli hyvä määrä kaikilla matkoilla. Ensi kesänä järjestetään neljä matkaa, joista yksi on “työmatka” eli talkoilla kunnostetaan kirkonmäen ja hautausmaiden ympäristöä paikallisten kurkijokelaisten kanssa yhteistyössä.

Kurkijokelainen-lehti ilmestyi 24 numeroa vuonna 2012, kaikki 12-sivuisia. Lehti on odotettu julkaisu monille kurkijokelaistaisille ja yhä enemmän kiinnostaa myös muita – ainakin ystävien ja naapureiden lehtiä kerrotaan luetun suurella mielenkiinnolla. Kustannukset nousevat ja vuoden 2013 tilaushintaa on jouduttu nostamaan. Toivomme sisällön kattavan kohoavan rahallisen satsauksen.

Tässä vuoden 2012 tärkeimpiä asioita ja vähän raotusta vuoteen 2013. Kiitokset kaikille lehden lukijoille vuodesta 2012 ja Hyvää Joulua ja Menestyskystä vuotta 2013!

Lauri Laukkanen

Kuolleita

Rakkaamme

Maiju
PÄIVÄRINTA

o.s. Härmäläinen

* 29.7.1932 Kurkijoki
† 29.11.2012 Pöytyä

Lähti lentoon enkeli taivaan,
tuli luokse väsyneen sairaan.
Kosketti hiljaa posken nukkaa,
silitti hellästi hopeista tukkaa.
Nosti siivilleen äidin armaan,
vei turvaan paikkaan varmaan,
luokse Jumalan kaikkivaltiaan.

Lämmöllä muistaen
Riitta, Pertti, Jalmari ja Väinö
Terho-veli
Sukulaiset ja ystävät

Ystävällisenä kutsuna ilmoitamme, että rakkaamme siunataan Pöytyän kirkossa 22.12.2012 klo 11.00, minkä jälkeen muistotilaisuus seurakuntatalolla.

Kurkijokelainen

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Raija Laaksonen, Marjaliisa Laine,
Lauri Pölkki, Antti Sahla, Tero Vehviläinen ja Marja Leena Virtanen
Päätoimittaja: Helena Sulavuori
ja toimittajina kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa, puh. 050-521 3336
toimitus@kurkijoki.fi, kurkijokelainen1@gmail.com
Avoinna: Tiistaisin ja torstaisin klo 9–14

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 90 senttiä/mm + alv 24 %
Mustavalko 70 senttiä/mm + alv 24 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: tiistai klo 12 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 49 euroa
6 kk 27 euroa
Pohjoismaat 54 euroa
Muualle 60 euroa
Tilinumero:
FI 12523900 40000897

Y-tunnus 0204020-9
Sivunvalmistus:
Etusivupaja, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki
ISSN 0782-5668

Nimi-
päivätJoulukuu
viikko 50

14 pe Jouko
15 la Heimo
16 su 3. adventtisunnuntai
Auli, Aulikki, Aada

viikko 51

17 ma Raakel
18 ti Aapo, Rami, Aappo
19 ke Iiro, Iisakki, Iikka,
Isko
20 to Benjamin, Kerkko
21 pe Talvipäivänseisaus,
Tuomas, Tomi,
Tommi, Tuomo
22 la Raafael
23 su 4. adventti-
sunnuntai, Senni

viikko 52

24 ma Aatami, Eeva, Eevi,
Eveliina
25 ti Joulupäivä
26 ke Tapaninpäivä,
Tapani, Teppo, Tahvo
27 ke Hannu, Hannes,
Hans

28 pe Viattomien lasten
päivä Piia

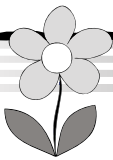
29 la Rauha
30 su Taavetti, Taavi,
Daavid

viikko 1

31 ma Sylvester, Silvo

2013

1 ti Uudenvuodenpäivä
2 ke Aapeli
3 to Elmeri, Elmo, Elmer
4 pe Ruut
5 la Lea, Leea
6 su Loppiainen, Harri
viikko 2
7 ma Aku, Aukusti, August
8 ti Titta, Hilppa
9 ke Veikko, Veli, Veijo,
Veikka
10 to Nyyrikki

Muistettavaa

Hiitolan-Kurkijoen sukututkimuspiiriin tapaaminen torstaina 20.12.2012 klo 18.00 Helsingissä Karjala-talolla. Illan kotiläksyteema: Kurkijoki ja Hiitola kirjallisuudessa (ei pitäjä- ja kyläkirjat), siis myös kaunokirjallisuudessa kotiseudullemme sijoitetut tapahtumat ja sitä käsittelevät aiheet.

Tule sytyttämään kynttiläsi 23.12. klo 16 Keski-Porin kirkkopuisto, Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. Päätetään toimintavuosi muistaen menneitä sukupolvia. Muistot sanat pitää seurakunnan edustaja. Kaikki ovat tervetulleita. Järj. Hiitolan Pitäjäseura ry.

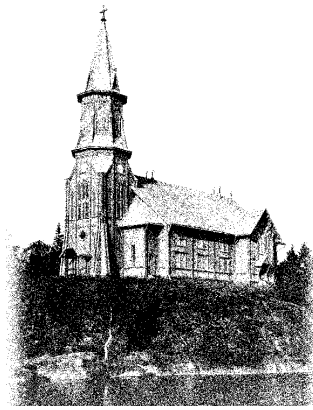
Hiitolan Pitäjäseuran 66. toimintavuosi aloitetaan Hengelliselä tarinaillalla 8.1.2013 klo 18 Tuomarink. 2 Pori. Illan vetäjänä Liisa Syrjä, vieraina Pertti Kymäläinen ja kanttori Ilkka Liuskallio. Tervetuloa entiset ja uudet.

Murteella

Mitä seuraavat murre sanat tarkoittavat? Tarkista tietosi takasivulta.

1. Saiput, saiputta
2. Seksi
3. Sentäi
4. Sottu, pitää sotut
5. Suntai
6. Sääntyä
7. Tautto
8. Tukuta
9. Tuutua
10. Tykär

Hartaus
3. adventtisunnuntaille
16.12.2012

Minua
odotetaan

Jossain jotain kauan kaivattua on aivan pian toteutumassa. Jännitys on kihelmöivää, toivon ja ilon sävyttämää odotusta. Toisaalla odotetaan puhelua lääkäriltä. Pelko on piinaavaa: Päätyykö odotus elämän suunnitelmat romuttavaan lopputulokseen? Odottamisella on monta luontoa.

Toivo ja pelko voivat olla myös yhtä aikaa läsnä odottamisessa. Kun Johannes Kastaja kuulee Jeesuksen teoista, hän lähettää opetuslapsensa kysymyksen kera Jeesuksen luo. ”Oletko sinä se, jonka on määrä tulla, vai pitääkö meidän odottaa toista?” Kysymyksessä kuuluu sekä palava into että pettymyksen pelko. Joko sukupolvien ajan elänyt toivo on täyttymässä vai vieläkö on jätävä epävarmuisuuden ja päättymättömältä tuntuvan odotuksen tilaan?

Joulun odotus on kalenterista mitattuna jo pitkällä. Palavaa intoa ja pettymyksen pelkoa on tässäkin odotuksessa. Juhlan alla paineet kasvavat niin valmisteluiden kuin ajatustenkin suhteen. Ovatko puitteet täydelliset ja mieleni tila oikea kun h-hetki koittaa? Tuleeko Jumalan syntymästä tosi myös minulle? Jouluna mitataan, olenko osannut odottaa Kristusta oikein, raivata hänelle tietä, toivottaa hänet tervetulleeksi.

Adventin ajan riski on, että odottamisesta tulee ihmisen suoritus. Seimen lapsen suhteen odottaminen on kuitenkin kahdensuuntaista. Me odotamme, mutta meitä myös odotetaan. Meidän odotuksemme on vajavaista, mutta seimellä kaikki on jo valmiina, puitteet kunnossa ja lahjat käärittyinä. Kristus odottaa meitä täyttääkseen tyhjät kätemme ja sydämemme rakkaudella, ilolla ja toivolla. Johanneksen kysymys saa vastauksen: Hän se on!

Outi Äärelä

Pastori Outi Äärelä toimii notaarina
Oulun hiippakunnan tuomiokapitulissa.

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

60 Kurkijokelainen
VUOTTA SITTEN...

Pikkujoulu

Mellilän Karjalaisten ja Alhon nuorisoseuran järjestämä pikkujoulua vietettiin Mellilän maataloustuottajain talolla 17. p.nä joulukuuta. Yleisöä oli kauniin sään ja hyvän rekikelin ansiosta erittäin runsaasti. Juhla aloitettiin Karjalaisten laululla. Tervehdyspuheen piti mv. V. Torikka, pikku laulajat Vuokko ja Martti Piironen saivat yleisön juhla miellele esittämällä taidokkaasti kaksinlaulua. Lausuntaa esittivät neidit Ojalainen ja Kurri. Mellilän Karjalaisten kuoro esittäytyi kapellimestari Korjosen johdolla, lausuntaa esitti Marita tyttönen.

Yhteislaulun jälkeen saatiin väliaika kahvitarjoiluineen. Väliajan jälkeen kuultiin ohjelmassa neiti Lukan lausunta ja rouva Häklin lauluesitys. Ohjelmassa seurasi Loimaan Säästöpankin lyhytelokuvakoneilla esitettyjä lyhytkuvasesityksiä, varsinkin Luvattu maa oli karjalaiselle yleisölle erittäin mielenkiintoinen.

Pukkikin tuli lahjoineen ja terveisineen muistaen vaan kaikkia kilttejä.

Kurkijokelainen N:o 50-51 – 1952, lauantaina joulukuun 20. p:nä.

Muista surussa
Kurkijoki-adressilla

hinta 8 €, saatavissa toimituksesta

- 14.12. Jumala, Herra Sebaot, auta meidät ennallemmme, anna meidän nähdä kasvojesi valo, niin me pelastumme. Ps. 80:20
- 15.12. Niin kuin hän, joka teidät on kutsunut, on pyhä, niin tulkaa tekin pyhiksi kaikessa mitä teette. Onhan kirjoitettu: "Olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä." 1 Piet. 1:15-16
- 16.12. "Sokeat saavat näkönsä ja rammaat kävelevät, spitaaliset puhdistuvat ja kuurot kuulevat, kuolleet herätetään henkiin ja köyhillä julistetaan ilosanoma. Autuas se, joka ei minua torju." Matt. 11:5-6
- 17.12. Raivatkaa autiomaahan Herralle tie! Tasoitakaa yli aron valtatie meidän Jumalallemme! Jes. 40:3
- 18.12. Olemme rikkoneet Herraa, Jumalaamme, vastaan. Nuoruudestamme asti tähän päivään saakka olemme tehneet syntiä, niin me itse kuin meidän isämmeekin. Me emme ole kuunnelleet Herran, Jumalamme, ääntä. Jer. 3:25
- 19.12. Meitä on siis pidettävä Kristuksen palvelijoina, joiden huostaan on uskotu Jumalan salaisuudet. Siltä, jolle on jotakin uskottu, vaaditaan, että hän osoittautuu luottamuksen arvoiseksi. 1 Kor. 4:1-2
- 20.12. Jumala, auta meidät ennallemmme, anna meidän nähdä kasvojesi valo, niin me pelastumme. Ps. 80:4
- 21.12. Minä kuuntelen, mitä Herra Jumala puhuu. Hän lupaa rauhan kansalleen, omilleen - älkööt he enää eyskö mielettömyyteen! Ps. 85:9
- 22.12. Herran edellä kulkee oikeus, se valmistaa Herralle tien. Ps. 85:14
- 23.12. - Katso, neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan, ja hänelle annetaan nimeksi Immanuel - se merkitsee: Jumala on meidän kanssamme. Matt. 1:23
- 24.12. Kansa, joka pimeydessä vaelttaa, näkee suuren valon. Niille, jotka asuvat kuoleman varjon maassa, loistaa kirkkaus. Jes. 9:1 Virsi 23:1 On ruusu Iisain juuren nyt kukkaan puhjennut. On pyhä kirja suuren sen ihmeen kertonut. Tuo kukka suloinen valaisee talviyötä keskellä pakkasen.
- 25.12. Enkeli sanoi paimenille: "Älkää pelätkö! Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle. Tänään on teille Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra." Luuk. 2:15-20 Virsi 21:3 Jo riennä, katso, sieluni, ken seimessä nyt makaapi: hän on sun Herras, Kristukses, Jumalan Poika, Jeesukses.
- 26.12. Kun he kivittivät Stefanosta, tämä rukoili Herraa ja sanoi: "Herra Jeesus, ota vastaan minun henkeni." Ap. t. 7:59
- 27.12. Katsokaa, kuinka suurta rakkautta Isä on meille osoittanut: me olemme saaneet Jumalan lapsen nimen, ja hänen lapsiaan me myös olem-

me. Tästä syystä maailma ei meitä tunne, eihän se tunne häntäkään. 1 Joh. 3:1

- 28.12. Vuodata sydämesi tuska Herran kasvojen eteen. Kohota kätesi häntä kohti lastesi elämän puolesta. Valit. 2:19
- 29.12. Juuri siinä Jumalan rakkaus ilmestyi meidän keskuuteemme, että hän lähetti ainoan Poikansa maailmaan, antamaan meille elämän. 1 Joh. 4:9
- 30.12. Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, lapsen äidille: "Tämä lapsi on pantu koetuksiksi: monet israelilaiset kompastuvat ja monet nousevat." Luuk. 2:34
- 31.12. Herran armoa on se, että vielä elämme, hänen laupeutensa ei lopu koskaan. Joka aamu Herran armo on uusi, suuri on hänen uskollisuutensa. Valit. 3:22-23
- 1.1.2013 Jeesuksen nimeä kunnioittaen on kaikkien polvistuttava, kaikkien niin taivaassa kuin maan päällä ja maan alla, ja jokaisen kielen on tunnustettava Isän Jumalan kunniaksi: "Jeesus Kristus on Herra." Fil. 2:10-11 Virsi 40:1 Oi nimi kaikkein suloisin, mainittu ihmiskielin, kiitetty kielin tuhansin ja palavaisin mielin. Oi Jeesus Kristus, kuinka me nyt edessäsi voisimme kylliksi kumartua!
- 2.1. Koska tekin olette Jumalan lapsia, hän on lähettänyt meidän kaikkien sydämiin Poikansa Hengen, joka huutaa: "Abba! Isä!" Sinä et siis enää ole orja vaan lapsi. Gal. 4:6-7
- 3.1. Jeesukselle karttui ikää ja viisautta; Jumalan ja ihmisten suosio seurasi häntä. Luuk. 2:52
- 4.1. Riemuitkaa, taivaat! Iloitse, maa! Ratketkaa riemuun, te vuoret! Herra lohduttaa kansaansa, hän hoivaa köyhiä lapsiaan. Jes. 49:13
- 5.1. Kun aika oli täyttynyt, Jumala lähetti tänne Poikansa. Naisesta hän syntyi ja tuli lain alaiseksi lunastaakseen lain alaisina elävät vapaiksi, että me pääsisimme lapsen asemaan. Gal. 4:4-5
- 6.1. Kuninkaan sanat kuuluaan tietäjät lähtivät matkaan, ja tähti, jonka he olivat nähneet nousevan taivaalle, kulki heidän edellään. Kun tähti tuli sen paikan yläpuolelle, missä lapsi oli, se pysähtyi siihen. Matt. 2:9
- 7.1. Sinun, Herra, on suuruus ja voima, kunnia, kirkkaus ja valta, sillä sinun on kaikki, mitä on taivaassa ja maan päällä. 1. Aik. 29:11
- 8.1. Nouse, loista kirkkaana, Jerusalemi, sillä sinun valosi saapuu ja Herran kirkkaus koittaa sinun ylle. Jes. 60:1
- 9.1. Muihin kansoihin kuuluvilla on sama oikeus perintöön kuin juutalaisillakin, he ovat saman ruumiin jäseniä ja heitä koskee nyt sama lupaus, kun evankeliumi on johdannut heidät Kristuksen Jeesuksen yhteyteen. Ef. 3:6
- 10.1. Kiittäkää Herraa, kaikki kansat! Ylistäkää häntä, kansakunnat! Halleluja! Ps. 117:1

Onnitellen

Onnea Essi Pynnöselle!

Hän valmistui fysioterapeutiksi syksyllä 2012. Annikki-mummo "Elisenvaarasta" ja Lahja Jaatinen "Tyrjältä" onnittelevat.

Kultahäönnittelut
Tuula ja Erkki KORPELA 26.12.2012
Onnitellen sisarukset ympäri Suomen

Oskari Kettunen
3 v. 17.12.

Mummon remonttimiestä onnitellen mummo ja papa.

Juhlamuistoja

Tuntuu hyvältä, että saimme viettää Suomen 95. itsenäisyyspäivää, vapaan Suomen juhlaa juhlaajumalanpalveluksineen ja seppeleenlas-kuineen. Tuntuu hyvältä, että sain olla laskemassa kukkaseppeltä Karjalaan jääneiden sankarivainajien muistomerkillä. Se on kunniatehtävä, jossa ilo ja murhe risteilevät mielessä: ilo vapaasta isänmaasta ja murhe siitä maksetusta talvisodan kovista pakkasista, joissa puolustusvoimamme kokivat taistella lähes sietämättömissä olosuhteissa. Tuntui hyvältä olla mukana kaupunkimme järjestämässä itsenäisyysjuhlassa. Erityisesti lämmitti mieltä pieni runonpöytä, jonka juhlapuhuja lainasi Karjalaan jääneiden sankarivainajien muistopaaden tekstistä: "Poveen kauniin Karjalan maan jäivät rakkaamme rajojen taa. Muistojen kannel helkäh-tää kaikesta Luoja kiittämään"

Puhuja ihasteli sitä kiitosmieltä, jota patsaan hankkineet karjalaiset ovat syvästi tunteneet huolimatta kaikesta siitä, mitä oli koettu valtavien menetysten jälkeen. He ovat käsittäneet, että paljon oli voitettu sittenkin, vaikka annettu uhri olikin mittaa-

mattoman suuri. Tuo kiitosmieli on mielestäni jotakin perin karjalaista. Emme ole ensimmäisenä valittamassa ja vaikeuttamassa, jos huonommat ajat koittavat. Katsomme eteenpäin ja ylöspäin, etsimme myönteisiä näkökulmia, kun kohtaamme otsiaan rypisteleviä ja kulmiaan kurtistelevia. Kierros hyvinvointi-Suomen kesämaisemissa ja kauppalikkeissa antaa ymmärtää, ettemme ole ihan turhaan olleet optimisteja. Juhlapöydän tarjoilussa oli muistettu karjalaisia perinteitä. Saimme voidella munavoilla herkullisia porkkanapiirakoita kahvin kumppaniksi. Kukut, kynttilät ja siniristiliput kaunistivat kahvipöytää. Juhlaohjelman suunnittelussa oli otettu huomioon nuoriso ja suomalainen musiikkiperinne.

Uskon että kaikkialla Suomessa osataan olla nykyisin onnellisia siitä, miten hyvin siirtolaiset on onnistuttu sulauttamaan tämän kansan rakentajiksi. Jäin kysymään, miksi tämä ei voisi onnistua myös lähi-idässä? Mitä muuta siinä tarvittaisiin kuin rauhantahtoa, sopeutumista ja viisaita päättäjiä? Suomi on näyttänyt esimerkkiä.

Lyyli Nevanperä

Muistopuhe hautajaisissa 24.11.2012

Suksilla, sisulla ja sydämellä

Toivo Pöllänen syntyi keuhkolla 1936 Kurkijokella ennen sotaa, Räihävaaran kylässä. Räihävaara oli Kurkijoen suurimpia kyliä, taloja oli yli 60. Kylän

halki virtasi viidentoista kilometrin matkan Soskuan-joki. Kodin lähellä oli kansakoulu, paja, mylly, kaksi kauppaa sekä osuuskassa ja meijeri.

Vanhemmista isä, Johannes Pöllänen, oli syntynyt 1905 Jaakkiman Miklin kylässä. Sieltä perhe muutti 1926 Kurkijoen Räihävaaraan, jossa äiti Anna Lyyli Heinonen oli syntynyt 1913. Toivo oli 3,5-vuotias kun Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen 30. marraskuuta 1939. Alkoi talvisota joka kesti 105 päivää. Isä oli rintamalla ja äiti kävi muuttamassa Elisenvaarassa – ja odotti toista lastaan. Talvisota päättyi 13.3.1940 välirauhaan ja rauhanehdot pakottivat muuttamaan pois alueelta heti. Ensimmäinen evakkopaikka oli Keski-Suomessa Keuruulla, Vallipuro-nimisessä talossa. Kesäkuussa 1940 Toivolle syntyi sisar Aino. Keuruulta perhe muutti Yläneelle, jossa alettiin rakentaa taloa hirsistä. Perhe asui Suornassa (nyk. Tepponen). Sieltä Toivo käveli isänsä kanssa rakentamaan ensimmäisiä hirsivarveja nykyisen asunnon paikalle Niittykulmille. Jatkosota alkoi kesällä 1941 ja kun Suomen joukot saivat nopeasti vallattua entiset alueet Karjalassa, toiveet kotiinpaluusta kasvoi-

vat. Vuonna 1942 palattiin takaisin Kurkijokelle. Sota jatkui edelleen, mutta rintamalinjat olivat kauempana. Isä lähetti kirjoja rintamalta ja kyseli lasten vointeja.

Koulua Toivo kävi Räihävaarassa ensimmäisen luokan vuonna 1943. Kesällä 1944 tuli evakkoon lähtö uudelleen. Toisen kerran piti jättää koti ja elämä Karjalassa taakseen. Miltähän se tuntui 8-vuotiaasta Toivosta. Se jäi kysymättä. 5.9.1944 perheen äiti sekä lapset Toivo ja Aino lähtivät Elisenvaarasta junalla Ylistaroon Pohjanmaalle. Perhe asutettiin Varesvuon metsästysmajalle. Sisaruksille syntyi veli Eino 12.11.1944. Pari päivää Einon syntymän jälkeen suvun vanhin eli "Ukko" kuoli. Hän ehti sanoa: "Hyvä että tuli poika hänen tilalleen". Ukko haudattiin Ylistaroon.

Perhe oli tyytyväinen kaikkiin evakkopaikkoihin, joihin se sijoitettiin. Isossa perheessä sopeuduttiin asumaan pienissä tiloissa, Ukko ja Mummo, tädit Hilja ja Mari, Antti ja Iida sekä Isä Johannes ja Äiti Lyyli ja lapset Toivo, Eino ja Aino.

Tarinan mukaan perheen poikien toimeksi tuli huolehtia lehmien alle havuja. Ohjeen mukaan vesurilla hakattiin havut pölkylle ja ehkä Toivo pyysi Einoa laittamaan sormen pölkylle. Lopputuloksen voi vain arvata, vesuri osuu pölkylle olleeseen sormeen. Eino vietiin lääkärille. Verenhukan

Jatkuu sivulla 10

Joulun 1942 valmistaututtiin keskellä jatkosotaa. Miehet ja perheiden aikuiset pojat olivat siellä jossakin. Huoli kalvoi. Desantit pelottivat itäisiä kotirintamia. Kotirintamaa vaivasi paikoin ruokapula, mutta mottitalokoiisiin osallistuttiin kilpailuhengessä.

Liki 20 000 lasta vietti joulua Ruotsissa sotalapsina.

Sota oli asemasotavaiheessa. Ei siitäkään tappiota selvitty. Partiot toiminta, tiedusteluhyökkäykset ja vankien sieppaukset pitivät rintamasotilaat valppaina, lisäksi tarkka-ampujat kylvivät sattuvia luotejaan.

Rintamaoloissa oli myös vapaa-aikaa. Asemasotavaihe oli viihdytyskiertueiden kulta-aikaa. Sota-ajan julkiset; tanssijat, laulajat, soittajat, näyttelijät, taiku-

rit yms. kiersivät rintamalla, samoin elokuvaesitykset olivat suosittuja.

Rintamaradiota kuunneltiin, jos se vain oli mahdollista. Rintamalehdet ja sotilaiden keskuudessa kiertävät kirjat luettiin tarkoin.

Rintamalla valmistettiin lukematon määrä puhdetöitä. Materiaalit löytyivät usein luonnosta, myös vihollisen pudonneen lentokoneen materiaalit hyödynnettiin. Puhdetöinä valmistui puukkoja, rasioita, tuohitöitä, koruja, isompiina projekteina rakennettiin korsuja ja saunoja. Ateneumissa Helsingissä avattiin joulukuussa puhdetöiden näyttely, jonka tulot luovutettiin sotainvalideille.

HS

Kuvat: Kurkijoki-museon valokuva-arkisto.

Joulunalus-tunnelma

Tontun jäljet lumessa, siellä Elisenvaarassa. Oli käynyt ihan ikkunalla, ihmisiä oli tarkkailtu, piti olla kiltisti. Seuraavana iltana se tuli ihan oikeasti, kurkki, huitaisi kädellä ja katosi saman tien iltahämmärään Parikkalan tien suuntaan.

Rauhallista joulun odotusta, sodasta ei tietoaakaan.

Tapio L.

Kotona taas

Joulu 1941 oli vietetty Karvian Suomijärvelä Suomijärven talossa. Syksyllä olin aloittanut koulunkäyntini ja ensimmäinen koulun joulujuhla oli tietenkin jäänyt mieleen jouluohjelmiseen.

Meidän perheemme mummo Maria Tattari oli jo marraskuussa –41 lähtenyt kotiimme Hiitolan laittamaan kotiamme asuttavaan kuntoon siellä asuneiden jälkiä ja mahdollonta ”siivoa” selvittämään. Muu perheemme palasi Loppiaispäivänä 1942 entiseen kotiin. Koulua korjattiin kiireellä ja se saatiin alkamaan huhtikuussa.

Ensimmäinen Nehvolan koulun joulujuhla 1942 on se asia, joka on painunut mieleen melkein puolen vuoden kohokohtana.

Tietenkin perheessämme oli jo kesällä ollut suurena ilonaiheena pikku-siskomme Ritvan syntyminen.

Joulua odotettiin kaikissa perheissä, vaikka kaikki ei kuitenkaan ollut ihan niin kuin olisi pitänyt. Jotain uhkaa ja tuntematonta jännitystä oli koko ajan ilmassa.

Koko kylä kokoontui joulujuhlaan

Joulujuhla koululla oli koko kylän yhteinen suuri tapahtuma, sitä varten oli ala- ja yläkoulussa opeteltu ohjelmaa. Suuri joulukuusi oli tuotu luokkaan keskelle lattiaa ja se ulottui melkein kattoon asti. Sen kuusen ympärillä sitten esitettiin tonttuleikkijä piirissä.

Me alakoululaiset olimme opetelleet tonttuleikin, jonka sanat vieläkin palautuvat mieleeni:

”Pukki ovella kolkuttaa, tokkopa sisälle tulla saa. Tervetuloa pukki vaan kanssamme piiriä tanssamaan.

Sisään pukki jo kiiruhtaa, lahjat hän lapsille antaa saa.

Sitten yhdessä lauletaan, silmät lasten saa loistamaan.

Poispäin pukki jo matkaa, muualla lapset jo odottaa. Pukin on käytävä ympäri maan suurissa peninkulma saappaissaan.”

Alakoulun opettaja Elli Nemlander säesti harmonilla juhlassa laulettu laulut ja muistan kuinka ”Joulupuu on rakennettu” kaikui sellaisella voimalla että seinät tuntuivat pullistelevan.

Muutama kynttiläkin oli löytynyt opettajan pöydällä olevaan kolmihaaraiseen punaiseen kynttilänjalakaan.

Yläkoulun tytöt esittivät joulurunon ”Neljä kynttilää” ja sitten opettaja Männikkö pyysi kaikki koulun yläluokkalaiset pojat esittämään tonttuleikin ”Tässä on tonttupojat oikeat”. Pojilla oli päässä kreppipaperista tehty tonttulakin ja sitten poikajoukko kuusen ympärille ja leikki alkoi.

”Tässä on tonttupojat oikeat, hiphei, meillä on naamataulut soikeat, hiphei.

Töppöset vilkkaa, kulkuset kilkkaa työtä, työtä, meillä on kaiken yöitä.

Joulu on ovella jo parhailaan, hiphei, pukkikin kuljeskelee varpaillaan, hiphei, töppöset vilkkaa.... Kyllä nyt joka kolo tutkitaan, hiphei, harjoilla hosutaan ja hutkitaan, hiphei, töppöset vilkkaa..

Toiseen talohon jo laukaataan, hiphei, siellä ne herkkupalat haukataan, hiphei,

töppöset vilkkaa...”

Eräs esitys on jäänyt erityisesti mieleen, sillä se liikkui monen aikuisen mieltä melkein kyyneliin asti. Meidän Kyösti ja Männikkö Jussi lauloivat kirkkailla pojan äänillä, laulu oli ”Köyhän lapsen joulukuusi”.

Se meni jotenkin näin:

”Köyhän lapsen joulukuusi loistaa kankahalla, kotona ei sitä nähdä köyhän orren alla. Köyhän kuus on koristettu köyhän tarpehiksi, tähdet saa se kynttilöiksi ja lunta namusiksi.”

Pukkikin kävi ja kaikki saivat vaatimattoman, mutta niin toivotun ”pussin”, jaettiin vielä koululaisten toisilleen kirjoittamia pieniä joulukortteja.

Jännittävin asia oli kuitenkin se, kun juhlan loputtua opettaja jakoi todistukset. Melkein teki mieli ihan heti alkaa numeroita kurkistelemaan. Se homma piti kuitenkin malttaa jättää kotiin.

Oman kodin joulu

Sitten alkoikin jo oman kodin joulun odottaminen. Totta kai joulun valmistaututtiin niiden mahdollisuuksien mukaan mitä joka kodissa oli.

Yksi muisto palaa mieleen ja hiukan huvittaakin. Olimme Anja-siskon kanssa käyneet pienillä jouluostoksilla Uitonsalmen sillan pielessä olevassa kaupassa ja pienet jouluostokset oli visusti piilotettu äidin piirongin laatikkoon viiheeseen nurkkaan. Kävi kuitenkin niin, että pikkusiskomme 4-vuotias Airi-tyttö olikin käynyt uteliaisuuttaan vähän piirongin laatikkoa tonkimassa ja tulla taapersi äidin ja isän kammariasta nuo pienet lahjaksi tarkoitettut yllätyksemme käsissään ja

sanoi: ”Mie löysin mukin ja kirkkaan lusikan.” Siinä sitä meni jouluyllätyksemme sen siliän tien.

Joulun lähestyessä oli muutamia tärkeitä tehtäviä. Rappujen eteen uudet tuoreet havunoksat ja uusi metla lausumista varten.

Eläimiäkin muistettiin. Iso lintulyhde oli varattu joulua varten ja se ripustettiin ala- ja yläpuolelle välillä olevan aidan tolppaan. Tähän lyhteeseen liittyi myöskin eräs muisto. Lintuparven lehahtaessa lyhteeseen laushti meidän Mari-mummonne: ”Ei sitä tiijä mikä noist lintuloist liennyy teijä kuol pien veljinnä.”

Joulusaunassakin käytiin jo hyvissä ajoin iltapäivällä, että hiukset ehtivät kuivua. Sitten vaan puhtaat vaatteet päälle ja tukat nästisti kammatuina olimme valmiina pukin odottamiseen.

Joulukuusi oli haettu aattoaamuna ja tuotu sisälle. Sitä me lapset koristelimme niillä vaatimattomilla koristeilla mitä meillä oli. Tähti laitettiin latvaan ja Suomenlippujen rivistö nauhassa kuusta kiertämään. Vähän pumpulia oksille lunta merkaamaan ja lienee jokunen kynttilänpätkäkin jostain esille kaivettu.

Jouluruokaakin oli valmistettu, ainakin joulupuroa ja mahdollisesti marjasoppaakin, ainakin oli paistettu piirasta ja pullaa. Lienee leivottu piparkakku-

jakin, ainakin muistan sen etä saunanpadassa oli syksyllä keitetty siirappia.

Pukin odottaminen tuntui kuitenkin kamalan pitkältä aika kului hitaasti. Kerettiin siinä monta kertaa käydä ikkunasta kurkistamassa missä ihmeessä se pukki oikein mahtoi viipyä. Joulupukki kuitenkin tuli ja jokaiselle löytyi pukin kontista jotakin. Silloin tuntuivat ne ”pehmeät” paketitkin tosi mielisiltä. Sekä se aina ennen joulua salaperäisesti hävinnyt nukke, joka oli saanut uudet vaatteet ja uuden pään. Muutama kiiltokuva, uudet lettinauhut ja värikynät olivat ihan aarteita.

Ukuniemellä opettajan ollut Tyyne-tätimme tuli aina jouluksi lapsuuden kotiinsa ja hän oli laittanut kaikille paketteja ja hänellä oli tapana tilata joululahjaksi meille lapsille Lasten Kuvalehti, mummo sai Herrää valvomaan ja usein vielä

Sana-lehdenkin. Niistä riitti iloa koko vuodeksi.

Miten usein kävikään niin, että isä joutui lähtemään antamaan hevoselle ruokaa ja juuri sillä välillä ehti joulupukki käymään. Voi isä rukkaa! Ihan tuli sääli, että hän kuuli vain poronkellojen kilisevän, kun pukki jo mennä viiletti naapuriin. Vaatimattomista lahjoista kuitenkin osattiin iloita. Tärkeintä lienee ollut kiitollisuus siitä, että saatiin taas olla omassa kodissa noiden evakossa vietettyjen vuosien ja kahden evakkojouluun jälkeen.

Ei sitä silloin osattu ajatella eikä uskoa, että enää seuraava joulu saadaan kotona Karjalassa viettää ja sitten on lopullisesti jätettävä se koti sinne rajan toiselle puolella. Oi noita aikoja! Voi noita muistoja!

Näin muistelin

Tattarin tytöt
Anja ja Terttu

Joulu opettaja-perheessä ja kotona

Sota riehui edelleen. Kaikki nuoret miehet olivat siellä jossain. Minäkin pääsin vihdoinkin kotiin Karjalaan kesällä –42. Kotini oli maanviljelystila Kurkijoen pitäjän Marianvaaran kylässä maaseudun rauhassa.

Sota-aikana oli voimassa työvelvollisuus, ja meitäkin oli neljä työikäistä samassa taloudessa: minä, vanhempi siskoni, nuorempi veljeni ja äitini. Toinen siskoistani oli karjanhoitokoulussa. Tuli määräys, että joutui lähtemään jonnekin muualle töihin.

Minulla kävi hyvä tuuri. Meidän kylässä oli komea kaksikerroksinen koulu ja minä pääsin koululle Irja Littusen opettajaperheeseen töihin. Hänen miehensä sanoi tekevänsä paperit, ja näin sain jäädä kotikylään. Olin ollut Irja Littusen oppilaana aikaisemmin kuusi vuotta.

Syksy tuli, ja minä menin töihin. Sitten tulikin joulu. Se oli hyvin rauhallinen ja hiljainen – ei ollut ilon aihetta. Jouluaaton valmistelin opettajaperheelle joulua. Minulla oli oma huone alakerrassa, ja kun ilta kului pitkälle kirjoitin siellä kynttilän valossa ystävälleni kirjeen.

Jouluaamuna kävin lypsämässä opettajaperheen lehmän. Tehtäviini kuului myös lehmän hoito. Lypsyn jälkeen menin yläkertaan katsomaan, miten siellä voidaan ja keitin kahvit korvikkeesta.

Sitten kun joulupäivä oli jo pitkälle kulunut, sain vapaata ja otin sukset jalkaan. Hiihtelin 2-3 kilometrin matkan kotiin ja menin katsomaan, miten olivat kotona joulua vastaanottaneet. Rauhallinen oli kaikkien kyläläisten mieli. Jokainen muisteli läheistä siellä josakin. Sitten kiireen vilk-

kaa taas opettajaperheen luo. Heillä oli kaksi tyttöä, alle kouluikäisiä. Opettajan mies oli Parikkalan Tyrjän kylältä kotoisin. Jouluiltana jatkoin kirjeen kirjoittamista rintamalle, sinne jonnekin.

Tapaninpäivänä oli edessä samat työt koululla ja illalla taas kiireellä kotiin. Ei ollut mitään rientoa, vain rauhallista oloa. Oli pilvinen päivä, eivätkä edes vernaläiset päässeet pommeja laskemaan, vaikka sieltä usein meidän yli lensivät Elisenvaaraan tuhoa kylvämään.

Tällainen hiljainen ja rauhallinen oli joulun vietto hyvin monessa kodissa. Ei remuttu tai juhlittu riehakaasti. Olin silloin 19-vuotias ja nyt kohta 90-vuotiaan näitä muistelen.

Hilkka Leino
os. Lankinen

Äitini joulu

Äitini Elsa oli syntynyt Kurkijoella Riekkalassa maaliskuussa 1917 kahden serkuksen perheiden suurtalouteen.

Vuonna 1923 Torikat osivat Kaukolasta toisen tilan ja arvalla ratkaistiin, kumpi perhe muuttaa Kaukolaan. Arpa osui Elsan perheelle, vaikka hän kysyille vastasi, ettei hän ainakaan sinne Kaukolaan lähde. Molemmat vanhemmat kuolivat tuberkuloosiin jo 30-luvun alkuvuosina ja vanhin poika Jaakko ja Elsa tytöistä vanhimpana, vain 15-vuotiaana, jäivät huolehtimaan neljästä

nuoremmasta sisaruksesta ja talosta. Talvisodan jälkeen sisarukset tulivat evakkoon Huittisiin ja Elsa lähti lot-tatöihin, ensin Porin Vanhakartanoon ja myöhemmin Immolaan, Uttiin ja Suur-Merijoelle. Hän oli muonituslottana lennostossa. Hän ei tehnyt asiasta numeroa, totesi vain, että kerkisiithä nää karjalaistytöt silloin.

Olen kirjoittanut tämän hänen pienen muistelunsa joulusta 1942 talteen joulupäivänä vuonna 2005. Nyt huomasin, että se olikin äidin viimeinen joulu.

”Jouluna 1942 mieheni

Erkki, niinkuin muutkin nuoremmat miehet, oli sodassa. Meidät oli vihitty elokuussa. Samalla lomalla sekä kihlat että vihkiäiset, yllätyshäät, niin kuin varmaan monilla siihen aikaan. Asuin kuitenkin edelleen kotonani Torikassa.

Anoppini Anna-Mari haki minut sitten hevosella jouluille Penttilään. Oli aikainen talvi ja talvitiet kunnossa. Anna-Marilla oli muhkea turkki päällä.

Joulunviettoon Penttilään tuli veljensä perheen luo myös appeni veli, Tott-lamm-setä Esko. Veljekset loikoilivat Simo-afen itse tekemässä sängyssä ja tarinoivat niitä näitä. Esko viipyi joitain päiviä. Totesi sitten, että pitää lähteä kotiin, kun näyttää tuo kinkkukin loppuvan.”

En tiedä alkoiko äidin elämä uudessa perheessä heti tästä joulusta vai vasta jonkin ajan kuluttua. Enää ei ole ketään keneltä kysyä. Alun perin tämä kai kirjoitettiin muistiin ainakin osittain noiden veljesten yhteisen joulunvieton takia, mutta johdatti nyt ajattelemaan tapahtumaa äitini kannalta.

Edellisten sukupolvien
oulumietteissä
Mirja Rouhiainen

Kaksi joulukirjettä vuonna 1942

Vuosia sitten joulun aikoihin isäni Pauli Teräntö tyrkkäsi käteeni ison nivaskan vanhoja talvi- ja jatkosodan aikaisia kirjeitä sekä kortteja ja tokaisi: ”Ota sie nuo. Paremmin ne sinulla säilyvät”.

Olin kyllä ollut tietoinen niiden olemassa olosta, mutta kirjeiden määrä yllätti minut. Niitä oli yhteensä noin 170 kpl. Suurin osa kirjeistä oli isäni, hänen veljiensä Leon ja Olavin sekä heidän vanhempiansa Pekka ja Maria ”Mamma” Terännön (os. Törhönen) kirjoittamia. Joukossa oli myös joitain sukulaisten sekä ystävien kirjeitä. Teräntöjen maanviljelijäperhe asui Kurkijoen Otsanlahden kylässä Mälkiän lammen rannassa. Lampea kutsuttiin myös Vyöterin lammeksi Pekan isän Feodor ”Vyöteri” Terentjeffin mukaan.

Feodor siunattiin haudan lepoon 76-vuoden iässä talvisodan alkamisvuonna 26.2.1939. Edellä mainittujen lisäksi perheeseen kuuluivat myös nuorimaiset veljekset Lauri ja Pertti. Lisäksi taloa asutti Pekan isosisko Katri, jonka sulhanen oli kaatunut sisälissodassa. Niinpä Katri oli asettunut veljensä kotiin ja avusti talon töissä mm. karjaa ja lapsia hoitaen.

Talvisodan evakosta palattuaan perhe asettui onnellisena takaisin kotitilalleen

– kunnes jatkosota paiskoi heitä jälleen erilleen.

Isä Pekka joutui taas rintamalle ja siellä 11.11.1941 reumatismiin ja vatsakatarriin sairastuttuaan hän liittyi kotipuolella Ilmasuojelujoukkoihin. Vanhin veli Olavi ajautui sotaväkeen sekä Pauli ensin sotilaspoikiin ja sitten 17-vuotiaana Lappeenrannan kasarmeille koulutettavaksi. Leo sairasti pahaa astmaa, eikä kyennyt asumaan kotioloissa. Niinpä lokakuun alussa 1942 hänet lähetettiin sotilaslapsena hoitoon Ruotsin Eskilstunaan. Lauri kävi koulua ja osallistui myös sotilaspoikien toimintaan. Talvisodan evakossa syntynyt Pertti te-pasteli Mamman ja Katrin hoivissa kotosalla.

Arkea pidettiin kasassa yhteisin voimin noina ankarina aikoina ja kirjeillä otettiin yhteyttä sukulaisiin ja ystäviin aina kun voimia riitti. Vaikkakin paperista ja kirjekuorista oli pulaa.

Kirjeistä ensimmäinen on Katrin joulupäivänä Otsanlahdelta Leolle kirjoittama sekä toinen kirje Leo-pojan vastaus Ruotsista koko perheelle. Teksteistä ilmenee hyvin olosuhderot, jotka vallitsivat Suomen ja Ruotsin välillä.

Karri Teräntö

Kirjeiden myötä
Joulurauhaa
Kurkijokelaisille ja koko
Karjalan heimolle
toivottavat: Terännöt

Leo Teräntö, Finländska
Paviljongen, Lasarettet, Eskilstuna Sverige
Kurkijoki 25/12 -1942, jouluna

Emäntä Maria Teräntö, Otsanlahti,
Kurkijoki, Finland

Eskilstuna 1.1. -1943

Leo hyvä tätin poika

Kiitos kaunis kortistasi, saimme illalla 3me korttia, johan ikävällä odotimme tietoa sinusta, että jos olet parantuna, sitä tietoa olisi aina ikävä miten jaksat. Nyt kun olemme kahten Pertin kansa kotona. Mamma, Lauri ja Isäsi meni joulu kirkkoon. Olavi, Pauli on kylällä niin on tässä aikaa kirjoittaa. Terveenä olen ollut, tätä nykyä sitä oikein hartaasti toivoo että Hyvä Jumala parantaisi sinunki. Hyvä on kun ei ole sinua ahistanu. Jokos sinä sait sen paketin, minä lähetin jo puolitoista viikkoa ennen joulua, saitko sen jouluksi, eihän siinä mitään paljoa saanu, tulethan iloiseksi niistä vähäisistä ja oliko ne kakut jo hyvin pahasti paketissa vanhentunut. Ostin sen muisti kirjan ja almanakan ja kortin toin postiin. Minä lähetän joskus toisen, jos se ei ole matkalla pahasti vanhentunut. Kirjoita voitko syötä niitä vai pitikö ne viskata pois pihalle.

Teppanan Mari¹ on Lotta töissä. Kun hän tulee hän tänne niin kyllä hän viellä kirjoittaa sinulle. Mari oli niin hyvällä mielellä kun sinä hänelle kirjoitit. Kirjoita nyt sinä oliko teillä Joulupuu. Kävikö teillä siellä pukki vai ei. Pauli ja Lauri illalla laitto pienen kuusen, vaan ei tänne pukki tullut, täällä on nyt köyhä maa, ei pukki saa tavaraa mistään, ei kuuseen kynttilöitä yhtään. Tulee paljon virheitä. Pepi loikoo päyväällä, nykii kättä vaan, kun kysyn missä Leo veikko on hän sanoo kotsissa. Pertti kävelee ulkona ja hyvällä ilmalla. Kyllä Lauri sai hyvän todistuksen koulusta. Käy hän suksilla koulua vaikka käyvät hyö hiihtelemäs. Nyt on meillä kuudessa kynttilöitä, Pappi oli antanu Laurille Kirrko kynttilöitä, pantiin kuuseen. Niin jos Jumala suo sen ehkä ensi talvena poltatte jouluna kuusta kotona jo. Pepi käy itkemään pitää käytä häntä tuutuu liekuttamaan. Terveisiä meiltä nyt siis, toisten kirjoitamme lisää.

Onnellista Uuta Vuotta
toivoo Täti ja Pertti täältä kotoa

Muistathan kirjoittaa tänne kotiin vaikka kelle, saamme kaikki tietoa siitä. Tolvajärven kummi setää² ototamme joulu loman aikaan tänne käymään
(Kirjeen loppuun oli Leon äiti ”Mamma” kirjoittanut vielä terveisensä seuraavana päivänä)

Rakas! Leo!

Terveisiä täältä kotona, eilen olimme Joulu jumalan palveluksessa Soskuassa. Pastori Loginen³ oli toimittamassa. Lauri oli meidän kansa.

Terveisiä mamma ja Pertti

¹ Mari Teppana: Katrin Lotta-ystävä.
² Antti Teräntö: Pekan isovelji ja poikien setä, kansakoulunopettaja Tolvajärveltä.
³ Yrjö Loginen: Kurkijoen ortodoksisen seurakunnan pastori.

Rakas ”mamma”

Kiitos paketistanne sain sen tiistaina ja kirjees-tänne joka oli sisässä. Nyt on siis joulu mennyt ja uusi vuosi alussa. Joulu oli aivan lumeton. Lumi, joka ennen joulua satoi, sulii aina pois kun satoi vettä. Nyt on kuitenkin näinä päivinä satanut taas lunta. Minä olen saanut Konttiahon Hiljalta¹ ja Kertulta² kirjeen. Joulukortteja olen myös saanut. Täällä oli hyvin koristettu joulukuusi ja sähkökynttilät. Kaksi joulu tonttua toi jouluaattona joululahjat. Huoneet oli myös koristettu. Kaikkialla huoneissa oli joulun juhlallinen tuntu. Minä sain Puzzle pelin, kivitaulun, Pikku junailija pojan harjoitus välineet ja karamellejä. Millainen joulu teillä oli siellä kotona? Oliko teillä millainen joulukuusi? Minä sain Antti sedältä³ Lasten kirjan lahjaksi. Kirjoitin setälle postikortin. Huomautan tässä vain että suomalainen postimerkki ei mene täällä Ruotsissa. Tiedätte kai sen. Minä olin aika paljon koulusta pois sairauden aikana. Minähän olin noin kuukauden sairaana. Tietenkin minä myös laihduin silloin jonkun verran. Minä ikävöin entisiä aikoja, kun laskettiin kotona mäkeä. Ja kun hiihdin kouluun pakkasaamuina. Valokuvaa ei meistä ole otettu kestään, mutta luulen että tänä talvena otetaan tai ainakin ennen kotiin lähtöä. Meillä on täällä lapsilla fortuna-, ja muita pelejä. Sitä pelataan ahkerasti. Olempa minäkin saanut hyviäkin tuloksia. Oleteko te kovasti ikävoineet minua? Onko Lauri laskenut mäkeä ahkerasti siellä? Me kirjoitamme kaikki viisi isompaa tässä huoneessa kirjettä. Siihen laulu kirjaan jonka lähetitte oli Pepi piirtänyt kynällä. Minä pyyhin ne pois. Ne näet eivät ole oikein nättiä piirustusta. Onko kotona käynyt vieraita jouluna? Tämä kynä on kulu-nut niin pieneksi, että kirjoituskin tulee huonoa. Minä olen tehnyt poikien kanssa lennokkeja. Minä kysyn sisar Eva-Kaarinalta⁴ saammeko me hiihtää talvella.

Eipä taida löytyä enää mitään kirjoittamista, joten täytyy lopettaa. Seuraavalla kerralla kirjoitan enem-män. Hyvää talvea teille kaikille ja Onnellista Uutta vuotta.

Toiv. Leo T.

¹ Hilja Konttiahon: Leon kirjeenvaihtokaveri, perhetuttu?
² Kerttu Konttiahon: Leon kirjeenvaihtokaveri, perhetuttu?
³ Antti Teräntö: Pekan isovelji ja poikien setä, kansakou-lunopettaja Tolvajärveltä.
⁴ sisar Eva-Karin: Leon hoitaja Eskilstunassa ja Tukhol-massa.

Valokuva kertoo joulusta

Oli syttynyt Talvisota. Kaukainen tykkien jyminä oli jyrisyt yöä päivää. Ulkona paukkui –30 asteen pakkas. Kuulakas tähäinen taivas paistoi kirkkaasti. Kuuluipa joskus ulkoa kovan pakkasen aiheuttama paukahdus! Äänet tulivat hirsirakennusten nurkista tai halkeilevista aidan seipäistä, jopa metsän havupuu voi haljeta.

Tunnelma meidän pirtissä oli lämmin ja odottava, olimmehan jo tottuneet sodan ääniin. Isä oli tullut kotiin Kurkijoen kirkonkylän sodan aiheuttamista tehtävistä. Olihan hän Kurkijoen Suojeluskunnan kersantti ja vapaapalokunnan varajohtaja sodan alussa. Valvontaan kuului pimennysten valvonta, väestönsuojahommat jne.

Itse olin sotilaspoikaosastossa, siitä tuli myöhemmin erillinen ilmavoimiin kuuluva vartiotehtäviin nimitetty sotilaspoikaosasto. Toimimme Kurkijoen Osuusmeijerin höyrykoneen lämmittäjinä ja siinä samalla valvoimme puhelinvartiossa antaen hälytyksiä toimipisteisiin.

Kuvanottohetkellä satuimme molemmat olemaa vapaalla. Kuvassa kaikkien kasvoilla on odottavan onnellinen hymynkare. Ulkotyöt oli tehty, lehmät märehivät navetassa lypsetyinä, lampaat karsinassa, kanat orsilla nukkuen. Hevoselle oli oma lämmin tallinsa, Virkku rouskutteli siellä heiniä täpötäydestä seimestä.

Uuni oli lämmitetty koivuhaloilla, sen lämpöisellä arinalla oli lihapata kypsytymässä seuraavan päivän ruoaksi. Oli juotu juuri tuoretta (ehkä) korvikekavia, syöty äitimme (mamma) ja tätimme leipomia tuoreita piirakoita

ja sen ajan herkkua; pullaa.

Joulukuusi oli tuotu Taskisen Antin metsästä isännän luvalla. Samalla me isommat pojat, Olavi ja minä, veimme kuusen naapurille. Kuusen oksilla oli oikeat kynttilät, kauniit joulukaramellit Antti-setämme oli lähettänyt Tolvajärveltä. Niin kauan kuin muistan, ne karamellit olivat jokajouluinen traditio meille lapsille.

Katossa paloi karbidilamppu, koska sähköä ei vielä ollut. Nurkassa oli meidän uskomme mukainen ikoni, isoisämme Valamosta ostama. Kynttilät paloivat ikonin molemmin puolin.

Isämme, joka oli valokuvaaja, oli asettanut kameran jalustalle laukaisuvalmiiksi. Magnesumpussi roikui valmiina sytyttäväksi. Kuvan onnistumiselle oli tärkeää, että suljin oli tarpeeksi avoin. Koska pussin sytytinpaperi paloi hitaasti, kaikki mukana olevat odottavat jännittyneinä magnesumpussin ”poksahdusta”. Jos kamera oli viritetty oikein, filmi valottui tasaisesti kuten kuvasta näette. Parempaa joulukuvaa isän kokoelmista ei ole löytynyt.

Tämä kuva otettiin armon vuonna 1939, päivämäärää en muista. Kuvan lähettäjä on 86-vuotias ja olen kuvassa isästä seuraava oikealta. Äitini on käsi poskella, äidin vieressä tätimme Katri, Olavi (oli 84-vuotias kuollessaan), Lauri (nyk. 78 v.), Leo (nyk. 76 v.), itse vielä koetan hengittää Pohjanmaan ilmaa.

Kurkijokelaisille ystävällisin terveisin
ja hyvää Joulua toivottaen

Pauli Teräntö

Kurkijoki

Teuvo ja Aili Ahokas,
Mikrilä ja Johannes
– Loimaa

Helena Aro, äiti Helmi s.
Hämäläinen, Titto ja
isä Arvi Elisenvaaran
Sopen ryhmästä
– Turku

Elisenvaaran Martat ry

Hilkka ja Ilmari
Hamunen, Oripää ja
Lapinlahti – Raisio

Carita ja Pertti Hartikka,
Otsanlahti – Mäntsälä

Sirkka ja Reijo Hartikka,
Risto oli syntynyt
Otsanlahdella
– Pöytyä, Kyrö

Aino (s. Pöllänen) ja
Vilho Heinonen,
Räihävaara (Keuruu)
ja Vätikkä - Alastaro

Airi (s. Ristolainen) ja
Arvi Heinonen, Alho
ja Savoja – Loimaa

Raija Hjelm
(s. Hartikka), isä
Otsanlahdelta
– Pöytyä, Kyrö

Senja (s. Hongell)
Hangasoja, Mikrilä
– Helsinki

Rosa Hongell, Mikrilä
– Loimaa

Saimi (s. Hämäläinen)
ja Erkki Häyhä,
Aromäki – Loimaa

Maija (s. Häyhä) ja
Valto Inki, Savi ja
Aura
– Turku

Toivo Järvinen, Sorjo
– Loimaa

Kalakurjet

Eevi (s. Parikka)
Kemppinen,
Kurkijoki – Loimaa
Markku Kemppinen
– Loimaa
Janne Kemppinen ja
Marketta Tunnela
– Loimaa

Hannu Kemppinen
ja Anja Lammela,
Koski TL, Hannun
vanhemmat
Kurkijoelta - Koski
TL

Marjatta ja Pentti
Kemppinen,
Marianvaara ja
Savoja – Loimaa

Alli (s. Äikää)
Kihlanki,
Elisenvaaran
Amerikka - Loimaa

Eeva Kohopää (s. Kojo),
Lapinlahti – Valkeala

Aaro ja Terttu Kojo,
Tervu - Juupajoki

Pentti Kojo perheineen,
Lapinlahti – Jaala

Kauko ja Salli (s.
Laine) Kononov,
Elisenvaara ja
Loimaa - Loimaa

Osmo ja Arja Kuosa,
Osmon sukujouret
Soskualta – Turku

Kurkijoen Marttayhdistys
ry

Ilmi Kärävä
(s. Räsänen), Lopotti
– Helsinki

Aili Laine (s.
Silvennoinen),
Luhovaara - Loimaa

Marjaliisa (s. Kiiski)
ja Pentti Laine,
Elisenvaara ja
Helsinki

Lauri ja Tuula
(s. Suikkanen)
Laukkanen, Laurin
isä Ihojärveltä ja äiti
Titosta, Alastaro ja
Joutseno – Raisio

Loimaan Seudun
Karjalaseura ry

Leena (s. Karjalainen)
ja Martti Meskanen,
Sakkola ja Korpisaari
– Mellilä

Elvi Miikkulainen,
Elisenvaara – Loimaa

Anna-Maija Nurminen-
Lempinen
(s. Mielonen)
perheineen, isä
Aromäeltä – Espoo

Hannele ja Raimo
Piipparinen, Raunun
vanhemmat
Luhovaarasta - Loimaa

Erkki Poutanen, Tervu
– Vampula, terveiset
Valamon matkalla
olleille!

n, taas toivotus Hyvän Joulun
len näin tuo.

auhallista

kä
Vuotta 2013

lle ja tuttaville

Airi (s. Heinonen)
Pullinen ja Veikko
Niiranen, Haapavaara
ja Kuolemajärven
Huomola – Loimaa
* * *

Saini ja Martti Repo,
Loimaa ja Elisenvaara
– Loimaa
* * *

Pirkko (s. Tirri) ja Pekka
Riikonen, molemmat
Otsanlahdelta
– Pöytyä
* * *

Rauni (s. Lahtinen) ja
Leo Ristolainen, Loppi
ja Metsikko – Loppi
* * *

Reino Rouhiainen,
Rahola – Pöytyä
* * *

Timo ja Hannele
Rouhiainen
perheineen, Timon isä
Raholasta – Oripää
* * *

Riitta Sainio
(s. Suveri) perheineen,
isä Elisenvaaran
Sikiönmäeltä
– Helsinki
* * *

Leena (s. Poutanen)
ja Aarno Salonen,
Leenan juuret
Tervussa, Vampula
ja Lahti, – Loimaa,
Virttaa
* * *

Eero Sinkkonen, juuret
Kurkijoella – Turku
* * *

Helena ja Jouni
Sulavuori perheineen,
Ruokolahti, Somero
– Loimaa
* * *

Annikki (s. Kylliäinen)
Söderholm,
Elisenvaara – Lahti
* * *

Vilho Varjus, Riekkala
– Nakkila
* * *

Anna-Maija ja Jukka
Veikkolainen, juuret
Raudussa (Anna-
Maija) ja Kurkijoella
(Jukka) – Loimaa
Kojonkulma
* * *

Jaakko ja Sirpa
Veikkolainen,
Luhovaara ja Laitila
– Alastaro
* * *

Pertti Veikkolainen, Alho
Latunmäki – Imatra
* * *

Eino ja Rauha Vepsä,
Haapavaara ja Juuka
– Loimaa
* * *

Leena (s. Möltsi) ja
Jukka Virtanen,
Rahola, Halikko
– Loimaa
* * *

Esteri Äikää (s.
Nielikäinen),
Alhonsalo – Loimaa
* * *

Kari ja Tuire Äikää
sekä nuoret,
Karin vanhemmat
Kurkijoelta, Tuire
Salosta – Loimaa
* * *

Hiitola

Hiitolan Pitäjäseura ry
Hiitola, Hallitus Pori
– Jäsenet kautta
Suomen
* * *

Ilmari ja Vellamo
Eerikäinen,
Kilpolansaari – Pori
* * *

Rauni (s. Tutti) Kaija,
Mustola – Ulvila
* * *

Anja (s. Tattari)
Karlsso perh.,
Nehvola – Pori
* * *

Terttu (s. Tattari)
Ketola, Nehvola – Pori
* * *

Raija (s. Tattari)
Laaksonen ja Viljo
Ylönen, Nehvola ja
Parikkala Lamminsalo
– Pori
* * *

Raili (s. Mäkinen) ja
Pauli Paloposki,
Kilpolansaari – Pori
* * *

Sirkka (s. Saarinen) ja
Pertti Savolainen,
Humppila (Vitikka) ja
Pitkäkorpi – Humppila
* * *

Kirsti Seppälä (s.
Koppi), Pukinniemi –
Perälampi, Karkkila
* * *

Tapio Mäkipää ja Leena
Uusitalo, Nehvola
– Pori
* * *

Lauri ja Anja Nolvi,
Peräkylä – Pori
* * *

Airi (s. Tattari) ja Pertti
Vihavainen, Nehvola
ja Haapalahti – Ulvila

Evakkomökin joulu

Joulu 1942 lähestyi ja siihen valmistautuminen ei ollut samanlaista kuin kotona. Eläminen oli nyt toisenlaista kuin ennen sotaa kotona. Meidät kolmen eri talon asukkaat oli sijoitettu talvisodan jälkeen Petäjäveden Kuivasmäen kylään vauraan talon pieneen mökkiin, jossa tilojen ahtaus aiheutti pieniä ongelmia, sillä meitä oli siellä viisi henkeä vakituisesti ja rintamasotilaita aina silloin tällöin lomillaan.

Mummoni Selma Järvinen oli saanut mökkiin molemmat tyttärensä ja minä olin siellä edustamassa jo kolmatta polvea. Isäni, kuten myös äitini vanhemmat veljet rintamilta pääsivät joskus lomalle ja heillekin piti löytyä nukkumatilaa lattialta. Isäntäväkemme asui suuressa talossaan mäen päällä ja meidän asuinmökkimme oli mäen alla. Tämän Lahnalan talon väki oli kovin ystävällistä ja auttavaista väkeä. Heiltä saimme joulun alla aineksia omaan jouluumme. Ruuan raaka-aineet olivat silloin erittäin tiukoilla ja kauppojen tarjonta oli vähäistä. Siihen ehdinkoon olivat isäntäväkemme antamat lisäannokset erittäin tervetulleita.

Äitini ompeli joulun alla käsikäyttöisellä koneella pukinkonttiin tarkoitettuja tuotteita. Yksi sellainen aiheutti minussa kateutta, sillä haalari, jota hän teki ja sovitti minun päälleni oli menossa naapuriin Maunolle joululahjaksi. Minäkin olisin halunnut itselleni sellaisen, mutta äiti sanoi, ettei hän saa enää mistään siihen tarvittavaa kangasta. Se harmitti, mutta mitään ei voinut sille asialle enää tehdä.

Lahnalasta oli saatu voita ja lihaa joulupöytäamme varten ja naiset teki-

vät karjalanpiirakoita myös talonväen tarpeisiin. Pieni joulukuusikin tuotiin sisälle. Se oli vain noin puoli metriä korkea, koska tilaa ei ollut suuremmalle. Lippurivistöllä ja yhdellä jo puoliksi palaneella latvakynttilällä koristettu kuusi toi kuin toikin sen tarvittavan joulutunnelman, mutta oman kodin joulua se ei vastannut. Isä ja tätini mies Vahvosen Sulo olivat saaneet lomaa jouluksi ja niin oltiin valmiita ottamaan vastaan tätä suurta juhlaa.

Aattoilta oli mielestäni piinaavan pitkä. Odotusta hieman helpotti saunassa käynti ja sitten tavallista arkipäivää juhlavampi jouluateria, jonka naiset olivat saaneet maittavaksi vaatimattomistakin aineista. Mutta se pukki, tuleeko se ja mitä...?

Vihdoin eteisestä kuului kolinaa ja isä meni katsomaan kuka siellä metelöi. Ei siellä ketään enää näkynyt. Pukki oli tosin käynyt ja jättänyt eteiseen lahjasäkkinsä, jonka isä sitten toi sisälle. Ja voi sitä riemua, kun yhdestä paketista minulle löytyi samanlaiset haalarit, kuin olin Maunolle sovitellut! Mitkään muut lahjat eivät merkinneet minulle silloin mitään. En edes muista, sainko mitään muuta.

Yksi yhteinen lahja kylläkin isän tuomana meitä viihdytti. Se oli gramofoni, jolla sitten soiteltiin niitä sota-ajan lauluja kuten Äänisen aallot ja Kotikontujen tienoita tervehtien. Paras joululahja kaikkien aikuisten mielestä oli se, kun isä sanoi, että keväällä lähemme takaisin kotiin Haapavaaraan. Siitä alkoi miellyttävä ja jopa jännittävä uusi odotusaika.

Eino Vepsä

Juhannuksena 2012 isäntätalomme autiolla pihalla Kuivasmäessä.

Tarina evakko-tytön elämästä

Osa 7

Kolmanteen työpaikkaan

Kuvat: Kurkijoki-museon arkisto.

Evakkotyttö Aili Nevanperä muistelee pakkastalvea vuonna 1947 ja sen tuomia hankaluuksia arkiseen elämään. Nuorta naista odottaa taas uusi työpaikka. Kansanhuollon toimistossa näkee puutteen ja säännöstelyn vaikutukset ihmisten elämässä. Ostokorttien ”lippusirkus” ja mustan pörssin kauppa kukoistivat. Koettakaapa tulla toimeen sen aikaisilla korttiannoksilla.

Ellettiin helmikuuta 1947. Oli kova pakkastalvi. Asuntoamme lämmitettiin puilla. Lämmitimme pystymuuria kaksi kertaa päivässä. Kovilla pakkasilla aamulla oli huoneessa kolme astetta lämmintä. Peiton alta ei tehnyt mieli nousta ylös.

Talonväki oli hyviä ihmisiä. Söpu oli erinomainen. Pystymuurin ollessa hiilok-sella äiti keitti jotain syötävää. Usein Aune-emännän kanssa samalla hellalla. Leivinuunissa paistuivat leivonnaiset sekä joskus joitakin pataruuksia vai olikohan saviruukussa karjalanpaisti.

Nuorena säät eivät estäneet harrastuksia. Kansalliskurorossa oli harjoitukset, samoin Ilmajoen Kisailijoiden naisvoimistelun harjoitukset. Harjoittelimme kesällä järjestettäviin voimistelun Suurkisoihin Helsingin Stadionin pallokentälle. Kuoromme kävi esiintymässä eri tilaisuuksissa silloin tällöin.

Lisäksi kävin iltamissa ja tansseissa. Elokuissa käyn-

ti oli hyvin mielenkiintoista, kuten erilaisten kirjojenkin lukeminen. Joskus tuntui, ettei aina aika piisannut kaikkeen. Olen aina pitänyt kodin hoitamisesta. Siivosten mielelläni pientä asuntoamme.

Paljon aikaa kului vierailuihin puolin ja toisin. Ei silloin tarvinnut kutsua kylään. Mentiin ja tultiin, kuin kullekin milloin sopi.

Tuntui haikealta kun kurkijokelaiset alkoivat muuttaa uuteen sijoituskuntaan Loimaalle ja naapuripitäjiin Lounais-Suomeen.

Meidän perheemme evakko-aika sujui hyvin ”oudon orren alla”, kuten jossakin laulussa laulettiin.

Helmikuun loppupuolella vierailin Keuruulla Liisa Nikosen luona. Liisan ja Pentin kanssa muistelimme Kurkijoen kunnan arvioimislautakunnassa oloamme lämmöllä. Työtovereitamme emme tainneet enää koskaan tavata, mutta muistoihimme he ovat palanneet hyvinä ihmisinä.

Kansanhuoltoon

Keuruulta palttuani 25.2. tiistaina, oli pian junalta saavuttuani mentävä Mirjan pyynnöstä Kansanhuoltoon tutustumaan uuteen työkohteeseen.

Kansanhuolto sijaitsi Ilkantiellä vastapäätä Yli-Lauroselan taloa, jossa toimi Kurkijoen arvioimislautakunta.

Tähän uuteen paikkaan mennessäni en tuntenut minkäänlaista jännitystä kuten tunsin edelliseen työpaikkaani mennessäni. Nyt tuntin jo edeltäkäsäin lautakunnassa olevia henkilöitä. Lautakunnan puheenjohtajana oli Väinö Muurimäki Kurikasta. Lautakunnan varsinaiseen henkilökuntaan kuuluivat mm. Erkki Penttinen, Aatto Tuomikoski, Einari Juvonen, Mirjam Ritola, Fanni Pöyry (diplomi-insinööri Jaakko Pöyry oli hänen poikansa), Eira Rajala, Meeri ja Bertta Mäki, lisäksi muitakin.

Säännösteltyä elämää

Sodan jälkeisessä pula-ajassa elettiin. Melkein kaikesta oli puutetta. Koko sota-ajan oli ostokorttijärjestelmä. Elintarvikkeet, vaatteet ja kengät olivat kortilla.

Kansanhuolloille tulivat määräykset Kansanhuolto-ministeriöltä. Paikallistasolla vastasi 13 kansanhuolto-piiriä ja jokaisessa kunnassa

oli kansanhuoltolautakunta. Yksi näistä lautakunnista oli minun työpaikkani. Työ oli mielenkiintoista ja haastavaakin. Kansanhuolto oli valtion järjestämää toimintaa, jolla pyrittiin turvaamaan kansan toimeentulo poikkeustilassa säännöstelemällä talouselämää ja työvoiman käyttöä.

Säännöstelyyn kuuluivat ostokortit. Se oli asiakirja, jota oli käytettävä tavaroita ostaessa, silloin kun niitä ei ollut riittävästi tai ne oli määrätty säännöstelyn alaisiksi. Näin pyrittiin takaamaan tavaroiden riittävyys kaikille kansalaisille.

Säännöstelyn alaisiin kuuluivat useimmat elintarvikkeet sekä kahvin kaltaiset ylellisyystarvikkeet. Kortissa oli määrätty tietynsuuruinen annos, jonka tavaraa sai ostaa korttia vastaan. Korttiin oli merkitty tietty pistearvo, jonka voi käyttää säännöstelyn alaisiin ostoksiin.

Ostokortit jakautuivat A, B, C, D, E kortteihin. Yksi esimerkki korttiannoksista:

Kevyen työn tekijä, jolla oli A-kortti
 * 2 dl maitoa päivässä
 * 150 g voita kuukaudessa
 * 433 g lihaa kuukaudessa
 * 150 g sokeria kuukaudessa
 * 1 g sakariinia kuukaudessa
 * 500 g saippuaa vuodessa
 * 4 tupakkalaatikkaa kuukaudessa
 kahvia ja korviketta ei lainkaan

Leipäannos vaihteli 200, 250, ja 425 gramman välillä riippuen millaista työtä kortin haltija teki. Henkisen ja kevyen työn tekijä annos oli 200 gr.

Elintarvikkeet ostokorteilla

Säännöstelyn piiriin elintarvikkeet tulivat vähitellen.

Ensimmäiseksi sokeri 7.10.1939. Elintarvikke-kortteja alettiin jakaa 12.10.1939. Ostokortit oli jaettu kuponkeihin, joista myyjä leikkasi tarvittavan määrän. Sokerin säännöstely johti sokerijuurikkaan viljelyn lisääntymiseen.

Seuraavaksi säännöstelyn alaiseksi tuli kahvi 28.10. Sokeri ja kahvi olivat ainoita elintarvikkeita, jotka

Tämän yleisostokortin on omistanut Mikko Puputti Korpi-lahdelta.

olivat säännöstelyn alaisia talvisodan aikana.

Talvisodan jälkeen alettiin säännöstellä leipää ja leipäviljaa toukokuussa 1940. Rasvoja lokakuun alussa, liha ja lihajalosteet marraskuun lopulla. Niitä ostettiin ja myytiin salaa. Mustan pörssin kauppa alkoi kukoistaa. Saippua ja pesuaineet tulivat kortille myös syksyllä 1940.

Kun korttiaika alkoi syksyllä 1939, se päättyi vasta 1953, vaikka Kansanhuoltoministeriö oli lopetettu jo 22.12.1949.

Kun perunat ja juurikasvitkin säännösteltiin elokuussa 1942, niin elintarvikehuolto alkoi olla vakavassa tilanteessa.

Maaseudulla oli helpompaa, oli maata viljellä perunaa ja juureksia. Lokuussa 1942 tupakka pantiin kortille. siitä alkoi kessun viljeleminen.

Mustan pörssin kauppa

Käydut sodat aiheuttivat poikkeustilan jolloin valtion oli järjestettävä toimintaa kansalaisten parhaaksi. Se oli välttämätöntä. Se tapah-

tui säännöstelemällä, takavarikoimalla, pakkotoilla ja pakkolunastuksella.

Monet kerrat olen ajatellut mitä olisi ollut, jos näin ei olisi tehty. Hamstraaminen olisi ollut ainakin hyvin yleistä. Ne joilla olisi ollut varaa olisivat hamstranneet ja osa ihmisistä olisi saanut vähemmän tai jäänyt kokonaan ilman.

Elintarvikkeita hankittiin myös mustasta pörssistä, vaikka rikolliseksi teoksi luokitellusta puuhasta seurasi automaattisesti kauppavaran menetys valtiolle ja sakot. Mustan pörssin kauppa harjoittivat kauppiaat, jopparit, jotka menestyivät taloudellisesti hyvin. Maanviljelijöilläkin oli suuri kiusaus myydä mustaan pörssiin, sillä säännöstelyyn myydessä voikilon hinta oli vain 50 mk kun taas mustaan pörssiin myydessä voikilosta sai 1000 mk. Näin se oli. Tavallisen ihmisen varat eivät olisi riittäneet kalliisiin mustan pörssin ostoksiin.

Kun säännösteltiin ostokortit määrättivät määrätty annokset. Näin selvitettiin pula-aika.

Aili Nevanperä

Joulua odotellessa

On kylmä pakkaspäivä, maassa vähän lunta. On talven tuntua.

Olen muistellut lapsuuteni jouluja. Yhtään Karjalan joulua en muista, vasta kun tultiin Vampulaan siihen pieneen, omaan mökkiin. Se oli lapselle paras paikka sen jäl-

keen kun oli asuttu vieraisa taloissa. Niissä isä ja äiti koettivat meitä neljää lasta pitää vähän hiljakseen, ettei talon väki olisi häiriintynyt.

Lapsuus ja nuoruus oli hyvin köyhää, ei saanut milloinkaan joululahjoja, ei niitä pyydettykään. Elämä

oli silti ihan hyvää.

Minä siivosen sitä pientä tupaa jouluksi vähän paremmin. Ei se paljon muuttunut, kun ei ollut verhoja, mitä vaihtaa, ei pöytäliinoja, ei mattoja lattialle. Maalaamaton lattia piti pestä juuriharjalla.

Mutta elämä jatkui. Oli meitä rakastavat vanhemmat. Kun ajattelen nykypäivää, niin minulla on kaikki hyvin. En odota joululahjoja, vaikka aina olenkin saanut. Kun kuuntelee ja katselee nykypäivän elämää, niin vaikka kaikkea on enemmän kuin tarpeeksi, niin ihmiset eivät ole tyytyväisiä. Aina täytyy mennä ja ostaa! Nauttisivat kauniista luonnosta.

Koulun joulujuhlat olivat

mukavia. Silloin niihin saivat tulla vanhemmat. Kaikki lapset saivat ruskean pussin, missä oli joku jouluaiheinen kiiltokuva pussin reunassa ja pussissa oli yksi pikkupulla, siirappileipä ja omena. Pullaa varten koottiin joka talosta jauhoja ja muita tarvikkeita, koulun keittäjä leipoi ne. Se tuntui silloin arvokkaammalta kuin nykylapsen kännykkä. Pussin sai tontun kädessä ja tontulle niiaitiin.

Oli se juhlaa!

Nytkin minulla on juhla, lämmitin leivinuunin. Tupa on lämmin. Laitoin lanttu-kuutioita, karjalanpaistin lopun ja perunoita uuniin, kyllä siitä nälkä lähtee.

Katselen pieniä lintuja, miten nekin ovat onnellisia kun niillä on ruokaa.

Hyvää joulun odotusta kaikille

Karjalan mummo

Neulakinnaskurssi

Suomesta löytyneet ensimmäiset säilyneet neulakinnastyöt ovat ajalta 1100 – 1300. Tekniikka on tunnettu eripuolilla maailmaa (mm. Egyptissä), mutta Suomessa taito on säilynyt pitkään. Karjalaisten siirtolaisten ansiosta jo melkein unohnutut neulalla neulaamisen taito on uudelleen levinnyt eri puolille maatamme.

Tätä ikivanhaa käsityötekniikkaa opiskelemaan asetuimme ensimmäisen kerran 7.10.12. Paikalla olivat Eeva Grönning, Elsa Mäentausta, Pirjo Haapanen, Iina Salonen, Leena Salonen ja minä, opettajana iki-ihanan kärsivällisyyden omaava Elvi Miikkulainen. Kärsivällisyys itse kullakin oli koetuksella, koska alkua pidemmälle meistä suurin osa ei ensimmäisellä kurssikerralla päässyt. Sellaisia tuluskukkaronsyköitä syntyi helposti ja omaa kuviotakin saatiin aikaiseksi. Elville kun työtään näytti, hän totesi, että mikä viihtäisyys siihen on tullut ja sitten purettiin ja selvitettiin. Päästyäni kotiin miehe-

Tekeminen vetää totiseksi, työn ääressä Pirjo Haapanen, Iina ja Leena Salonen.

Neulakinnaskurssilaiset Iina Salonen, Elvi Miikkulainen, Elsa Mäentausta, Leena Salonen ja Tiina Lehto ovat päässeet sykkyröiden tekemisestä jo kintaan tekemiseen.

ni kysyi, että minkälainen tumpu siellä syntyi. Näytin hänelle vajaan 10 cm:n mittaista tekelettäni, joka oli kintaan kärjen aloitus ja toki hän ihmetteli, että siihen olin saanut menemään n. 2 tuntia. Neljä kertaa opiskelimme Elvin johdolla ja kyllä kinnas jos toinenkin sieltä vain syntyi. Tuluskukkaroita teemme enää vain tarkoituksella. Kinnastyö ”koukuttaa”, siihen on helppo tarttua ja sitä on helppo pitää mukana. Työniloa sekin, että oppii vielä uutta ja saa samalla seurustella leppoisissa merkeissä.

Huom! Muista aloittaa peukalo etureunasta, muuten se ”tököttää”, tämäkin kurssilla opittua. Kiitos Elville hyvästä opetuksesta!

Lämpöistä Joulua kaikille!
Tiina Lehto

Kerro perheen ja suvun tapahtumat Kurkijokelaisessa ilmaiseksi

Julkaisemme jokaisessa lehdessä onnitteluja, perhetapahtumia (hää, ristiiäiset, valmistuneet yms.). Kuolinilmoitukset ovat maksullisia, mutta muistokirjoitukset julkaisemme maksutta.

Elisenvaarassa 5.1.1942

Paljon kiitoksia kirjeestä sekä siitä palvelutodistuksesta, jonka saimme viime lauantaina.

Odotamme sinua lomalle. Einoa eikä sinua ole kuulunut.

Heikki tuli lomalle eilen, on kuntoisuusloma.

Olemme olleet terveinä. Minä kävin Elvin kanssa jalkaisin joulukirkossa. Jumalanpalvelus pidettiin kirkossa, kirkko on sisältä hyvin rumaksi tehty, mutta on sitä vähän jo nyt korjattu. Toivomme vaan onnea sekä Jumalan siunausta alkavalle uudelle vuodelle.

Monin rakkain terveisin Isä sekä kaikki kotiväki, jos et pääse kohta lomalle läh-

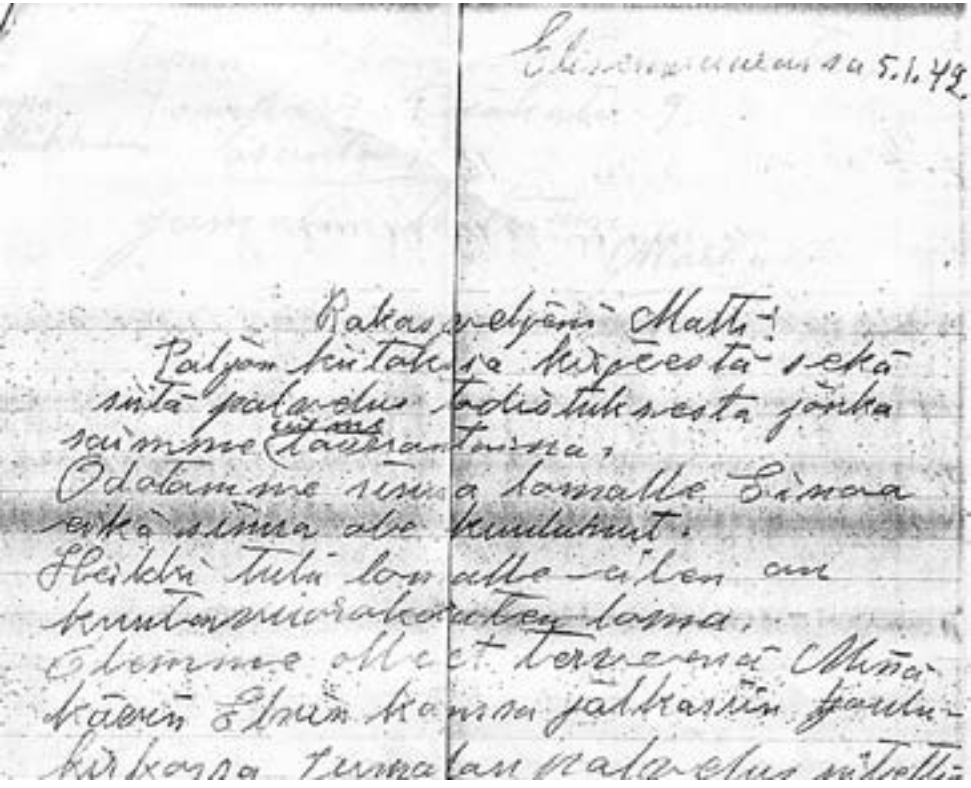
tämme sinulle paketin.

Jumalan haltuun
Maria

Kirje on Elvi Miikkulaisen arkistosta ja kertoo joulusta 1941, jolloin Elvi tätinsä Marian kanssa käveli 13 kilometrin matkan Kurkijoen kirkkoon. Matkaa edestakaisin tuli siis 26 km ja joulunaika oli kylmä.

Joulu 1941 vietettiin toisiissa kun oma koti oli siirretty paikaltaan pois. Vuoden 1942 joulua vietettiin riihessä, jonne oli tehty väliaikainen asunto. Joulua oli viettämässä yli 10 henkilöä ja Elvi mietti, mahtuiko- han sinne edes joulukuusta.

Rakas veljeni Matti!

Kaik miu kymmene puurojain

PUURO, voi mahoto mite mukavast tuo sana suust tulluu. Iha niiko se tullessaa viel vähä porajais, niiko jälk kypsys.

Noita erilaisii puuroloita on kyl sen seihtemää sorttii, mut miul noita on viel sitäkii enemmä. Miul on täs jutus kymmene puuroo.

Iha ensimmäiseks on tietyst tuo kaurapuuro, siinähä sitä ol lapsuues iha pakko tykätä vaik ei ois halunkkaa. Markus-setähä se ratijos lastetunni lopuks pan semmose ukkaasi mei lapsii niskaa, jot olha se kaurapuuro syötävä, vaik joskus jouvuttii sylkii roiskauttammaa akanoitaa suustaimma. Ja toine pelotus ol se, ko aapises ol kuva kaurapuurojättiläisest joka ol lapsii uhkailemas jos et puuroo syönt.

Paljo, paljo paremmalt maistu uunis hauvutettu otaryynpuuro, vaik kyl siinmonta monituista kertaa suukii poltettii ko ei maltettu antaa sen jäähtyy, vaa het ko äit tai mummo puuropotin uunist otti ni eiko vaa het syömää koval kiirel.

Siskoin Anjan lapset pyysiit ain joskus mummoa keittämää ”harmaata hutuu” Se se olkii taite tehtävä ettei vaa tult yhtää kokaretta. Siin sai varpavispilä kävyä oikei vinhaa tahtii, sill ehä sitä sillo ennenvanhaa mittää konevispilöitä ol.

Sitä puuroo pit melko kauva, rauhhas ja hittaast keittää. Voi mahoto mite

hyvält se sit voisilmä kans maistukaa. Mei Äiti viel joskus kiehautti maijonki joka pantii siihe puuro pääl, sit se maistukii. Se ol otarjauhoppuuro.

Ruisjauhoist mei perrees keitetii kahelaista puuroo, toine iha tavallista ruisjauhoppuuro, ja toine tehtii puolukoihe kans. Se puolukka-ruispuuro ol joskus vähä kirpijää jos siihe ei tarpeiks paljo pant sokerii, se veti iha silmät ritallii.

Mannaryynilöist sit keitetii maitoo oikei pyhäpäiväst uuroo, sitä ei kovi ussiist tehtykää, se se ol mahottoma helpost pohjaapalavaa sorttii, ko ei siihe aikaa olt mittää tehlonikattiloita. Se puuro jos vaa pääs

vähääkää pohjaapalamaa nii nautinto ol sillo kaukana. Tää maitoo keitetävä puuro ol muuteki tarkast vahittava, tietäähä jokkaine sen mite helpost maito hellall kuohahtaa. Aikais oot varttunt ja varttunt sen kiehumista ja jos yheks sekunniks selkäis käännät nii varma saat olla jot hellalha se sillo jo on. Ja voi mahoto sitä katkuu mikä koko huushollis koht on.

Vaaleepunasta mannapuuroo tehtii puolukoist ja mannaryynilöist, ja se ko keitetii vettii nii se ei tarttunkaa nii helpost kattilapohjaa kii. Sitä pit kyl mahottomast vatkata et kait iha vässyit. Mut kyl se sit ol hyvvääki.

Hyvi harvo mei mummo

keitti hersryyni puuroo, jotteki miust se ei oikei maistunt miltää vaik se ol nii mahottoma kaunii keltasta. Mei isäkii sano joskus, et niihä tää on niiko lahhoo kantoo söis miust tuntu samalt, vaik ehä mie millokaa oo lahhoo kantoo syönt.

Nythä täs taitaa olla jo kaheksa puuroo luveteltu Harvallapa teist taitaa olla iha ommaa nimikkopuuroo, mut meil Tattari työtöillä se on tuo Tattaripuuro. Sitä vaa ei tuu tehtyy, vaik miul lakii on tuolt Heinäveen Valamost ostettuu tattariyrynnii. Ja oha miul viel ikivanha Valamoluoostari munkkiloihe käyttämä resettikkii. Se männyy joteki tähä sorttii.

Otetaa kolme ja ½ litra savpotti ja hölvätää se öljyll, laitetaa poti pohjal ruokalusikalline suolaa ja sit pääl yks litra tattar-ryynilöitä, pääl kaajetaa kaks litraa

vettä ja aikamoine voimurikka. Potti panna mahottoma kuumaa uunii, ainaki 300 astetta ja annetaa pinta paistuu kaunii ruskiiks. Sit panna kans pääl ja saap kaike rauhas siel jäähtyvä uunis hautuu viel 3-4 tuntii. Syyvää maijo kans mut paasto aikaan puuro pittää syyvä öljy kans.

Tää kymmenäis puuro se sit onkii sitä puuroo, jota myö kaik koht’sillää saahaa, sitä riisryynilöist emäntii keittämää joulupuuroo keitetääki taitavast ja sehä tiijetää ettei karjalaiset emännät oo millokaa nuukailleet voi ja kerma kans. Sitä syyves ei väliteta sit kaloreist tipa tippaa.

Syyvää hyväl halul joulupuuroo oikei väskynäsopa kans, mätetää lautaset täytee. Ja eikö kaik syömää. Jot täl viisii.

Terttu Ketola

Lukemista jouluksi

Eino Vepsä: Polku Lähteensärkältä

Eino Vepsän kirja kutkuttaa paikoin nauruhermoja, kun Eino muistelee lapsuuttaan ja nuoren miehen elämäänsä. Tosissaan ei voi lukea kohtaa, jossa Eino Amerikan mantereella saa myrkykeison aiheuttaman tulehduksen. Tilanteen vakavuudesta huolimatta kerronta on huumorin sävyttämää.

Kirja ei kuitenkaan ole mikään humoristinen pläjäys vaan arkipäivän elävöittäjä kertomus karjalaispojan elämästä; luopumisesta, sopeutumisesta ja juurtumisesta. Vepsä on tehnyt mittavan elämäntyön Loimaan seudulla kasvattamalla tulevia sukupolvia opettajana sekä harrastustoiminnassa. Välillä syvemmällä, toisinaan voimakkaasti näkyvä-

nä kulkee karjalaisuus, kurkijokelaisuus, jonka esillä pitämisessä hän on tehnyt toisen mittavan työnsä.

Polku Lähteensärkältä kirjan julkistamistilaisuus järjestettiin Kurkijokelaisen toimituksessa joulukuun alussa. Tilaisuudessa kirjailijaa kävi tervehtimässä lukuisa joukko ystäviä ja tuttavien vuosien varrelta.

Matti Kouvo: Hylkeenharmaa haukijahti

Hylkeenharmaa haukijahti uittaa lukijansa Suomenlahden ja Saimaan ohella myös Laatokan vuonoihin, voipa kuvitella että aina Kurkijolla asti. Kirja vaatii aikuiselta uskallusta heittäytyä sadunomaiseen maailmaan, jossa kaikki ei kuitenkaan ole niin auvoista kuin etukäteen olettaisi. Aaltojen alta löytää hylkeiden seurassa myös osan itseään, ihmisyytään, pilkettä silmäkulmassa ei kannata kuitenkaan unohtaa. Kysyin kirjailijalta hänen ajatuksiaan.

Mistä sait idean kirjaan?

Kummastelin jo 1990-luvulla, miksi silloin tällöin henkilöautoissa näkyi pidettävän kuutti-maskotteja. Venneissä möinen olisi mielestäni ollut vielä ymmärrettävää. Kun mietin asiaa silloin tällöin tarkemmin, ihmettelin edelleen miksi suomalaisissa kansansaduissa ei käsitellä hylkeitä. Kalevalassa toki lyhyitä mainintoja on. Koska kirjan tarinoiden ideat löytyivät nopeasti, päätin, että kyseessä on jonkinlainen ”juurikertomus” eli osa kollektiivista piilotajuntaa.

Kirja on satu aikuisille, siitä löytyy monia tasoja. hauskan kerronnan takaa löytyy luonnonsuojelullisia ja yhteiskunnallisia

kannanottoja.

Mikä on omasta mielestäsi kirjasi punainen lanka?

Punaisesta langasta kirjassa on vasta säikeitä, ja osa langan aineksista kasvaa yhä ’punavillaisessa lampaassa’... Mutta jos jotain on eriteltävä, niin kirjassa eläinkunta havahtuu, saa tietoisuuden ja kyvyn toimia ihmiskunnan rinnalla tasavahvuksena. Hylkeenharmaan jatko-osissa ”agenda” on jo huomattavasti terävämpi.

Karjalaisjuurisena pääkaupunkilaisena mitä sinulle merkitsee Laatokka ja Laatokan rannat?

Eräänä loppukesäisenä päivänä 1999 kävelin Konevitsan saaren koko rantaviivan läpi (ks. vaikkapa Google Earth), mukana eväät ja Kalevala. Suosittelen samaa jokaiselle pääkaupunkiseutulaistelle, riippumatta siitä omaako karjalaisjuuria tai ei. Se joka jättää Laatokan merkityksen eri tasot huomiotta, elää vain varjomailmassa.

Mikko Europaeus: HIITOLANJOKI – latvavesiltä Laatokalle

Hiitolanjoki, paikallisesti myös Kokkolanjoki, johtaa Simpelejärven ja Silamusjoen-Torsanjoen yläpuolisten järvien vedet Etelä-Karjalassa Rautjärven Simpeleellä yli itärajan. Joki laskee Laatokkaan Karjalan tasavallan Hiitolassa. Luonnonhistorialtaan se on vanhempi kuin Vuoksi ja vesireittiä on kuljettu jo kivikaudella. Hiitolanjoki on myös Laatokan järvilohen ja -taimenen tärkeä nousujoki. Äärimmäisen uhanalainen Laatokan lohi ylittää vain täällä Suomen rajan noustessaan kutemaan.

Kirjassa Hiitolanjoki esitellään monipuolisesti; joen synty, luonto ja maisema, muinaishistoria, vesireitti, kalasto ja vaelluskalat, ka-

lastus, vesivoima, raja, kehitystyö ja virtavesi luonnonvarana. 250-sivuinen kirja sisältää runsaan kuvituksen.

Filosofian maisteri, kansanperinteen tutkija ja yrittäjä Mikko Europaeus on kerännyt ja tuottanut aineistoa kirjaansa vuodesta 2003 lähtien.

Parikkalassa asuva Europaeus kertoo, että tutustuminen Hiitolanjokeen sytytti monenlaisia kipinöitä.

- Olen kiinnostunut sekä historiasta että luonnosta, ja tiedon kaivaminen kirjaan toi esiin löytöjäkin. Osana taustatyötä esimerkiksi Hiitolanjoki-yhdistyksemme teki retkiä Venäjän puolella. Jokivarressa ja Hiitolassa on monin paikoin luontoa ja kulttuurimaisemaa, joka on Suomesta jo lähes kadonnut.

Loimaa-Seuran puheenjohtaja Jukka Ristimäki ja sihteeri Liisa Kylämarkula onnittelivat kirjailijaa Eino Vepsää.

Jatkoa sivulta 3

lisäksi tämä lääkäriällä ollessaan epäonnekseen putoaa tuolilta. Sormi jäi hieman väääräksi. Lapsuusvuodet sujuivat uudisrakentamisen puuhissa ja koulua käydessä sekä hiihtäessä.

Loimaan maamieskoulussa Toivo oli vuoden 1958 ryhmässä lähiseudun nuorten maanviljelijä alkuje kanssa maanviljelysoppeja hakemassa. Maamieskoulualta oli kotona tuvan seinällä pitkään taulu, jossa oli kurssilaisten kuvat sekä nimet.

Nuoruusvuodet vierivät urheilun ja töitä tehden, pidempiä matkoja varten hankittiin moottoripyörä Jawa. Nuorempaa Eino-veljeä harmitti isonveljen moottoripyöräily ja hän päätti jarrutella Toivon menoa hiukan. Eino asetteli syytystulpan päähän paperia ettei moottoripyörä käynnistyisi. Pyörä lähti käyntiin ja Toivo lähti ajamaan. Joissain vaiheessa pyörä sammui ja Toivo lähti vikaa etsimään. Vian löydyttyä veljesten välit varmasti lujittuivat entisestään.

Toivo teki metsätyötä jo nuorena – isän kanssa tuli jossain vaiheessa erimielisyyttä – kuten kenelle tahansa itsenäistyvälle nuorelle ja nuori teki oman päätöksensä. Toivo luki lehti-ilmoituksista että Keikyässä tarvitaan metsureita. Kenellekään kertomatta hän matkasi Huittisiin ja Keikyälle haluten itse tienata omaa rahaa.

Armeijaan Toivo läh-

ti vuonna 15.6.1956. Hän vannoi sotilasvalan Turun Tuomiokirkossa. Siviiliin hän pääsi 9.2.1957 käytyään Turussa erikoiskoulutuksensa pioneerinä. Armeijavaiheeseen kuului ajan tavan mukaan tanssikurssien käyminen Turussa Reunamon tanssikoulussa. Komearaaminen urheilullinen mies ei jäänyt huomaamatta.

Tanssitaidoista osoittautui olevan hyötyä tuon ajan parisuhdekuvioissa. Tanssitaiteja hiottiin Koivuharjulla sekä Alastarolla ja Virtaan Kisalassa. Tanssittavista työistä erään kanssa hän tutustui paremmin, Vampulasta kotoisin olevan Ritvan kanssa hän kihlautui sekä vuonna 1960 elokuussa meni naimisiin. Nuoripari asui alkuun molempien kotona ja ensimmäinen yhteinen koti rakennettiin Oripään Myllykylään. Toivo siirtyi sinne koulun talonmieheksi ja vaimo keittäjäksi.

1969 Toivo rakensi omaa taloa Raision Kaanaaseen. Talon valmistuttua ja Mikapojan synnyttyä – keväällä 1970 Toivon isä kuoli äkillisesti 65-vuotiaana. Isänsä tahdon mukaisesti vanhin pojista jäi hoitamaan kotitilaa. Tämä tarkoitti että maanviljelystä oli jatkettava. 1970 perhe muutti sitten Keihäskoskelle. Saman katon alla asuivat Toivon äiti sekä Toivon perhe.

Toivo oli rakennusalan moniosaaja, vaikka hänellä ei ollut mahdollisuutta käydä koulua niin paljon kuin olisi halunnut. Hän oppi nopeasti

tarkkaillaan toisten töitä ja mallioppijana teki samoin itse. Hän muurasi ja rakensi sujuvasti. Monista rakennustöistä hän oli tuuminut ”en ole koskaan tämmöistä tehnyt, tässä onkin hyvä harjoitella”.

Urheilulajeista merkittävin oli hiihto jossa Toivo harjoitteli ja kilpaili innokkaasti. Maakuntaviesteissä sekä urheiluseurana muistamme olleen Alastaron Urheilijat. Kilpailumatkana oli 10-15 km. Maanviljelyksen taitojen lisääntyessä kyntäminen alkoi olla niin kiinnostavaa, että siinäkin piti kilpailla.

1970-luvulla vuosikausien metsässä liikkuminen ja työnteke innostivat uuteen harrastukseen, metsästyseen. Peura- ja hirviporukkaan kuuluminen oli tärkeää. Metsällä käynti ei katsonut aikaa ja paikkaa. Muistelen että eräisiin häihin lähdettäessä perhe oli saunomassa ja sain pyynnön käydä katsomassa kelloa sisällä. Kellonaika tuli tarkistettua ja siinä samalla havaittua että pellon päässä kulki kolmea hirvilauma, 7-8 suurta sarvipäätä. Siitä piti kiireen vilkkaa mennä saunaan sanomaan että nyt olisi saalista lähellä. Toivo siitä pyyhkäisi suurimmat saippuat pois, hiustenpesukin taisi jäädä kesken, mutta eipä tuo jättänyt haitannut. Lakki päähän ja jahtiin. Häihin ehti myöhemminkin.

Arkeen kuului työ kuin työ ja toisten auttaminen aina kun mahdollista. Kiirettä

Toivo Pöllänen synnyinkotinsa pihassa Rähä- vaarassa.

ei ollut tapana valittaa tai tekemisen paljoutta siunailla. Maanviljelysvuosinaan hän ehti puida myös vieraille. Aika kului metsänhoitotöissä ja rakennuksilla. Hirsirakennusta hän opasti Okra-maatalousnäyttelyssä esitellen hirsiveistoa kuten myös Keihäskosken koululla hirsiveistokursseilla.

Rakentaminen oli perheessä elämäntapa, Ukko oli rakentanut aikanaan Valamon luostaria, Toivon isä Johannes kotitaloaan ja Toivo yhteistyössä Einon kanssa jatkoi perinnettä. Yhteistyö oli sujuvaa monilla eri työmailla ja tietoja päivitettiin rakentamisen nikseistä puolin ja toisin.

Toivo valmisti elämänsä aikana useampia mökkejä

hirrestä. Omakotitaloja hän rakensi myös useita. Oman kotipiirinsä maille Toivo rakensi hirsimökin 1990-luvulla. Mökille tuli yllättävää käyttöä kun kotitalo tuhoutui tulipalossa yöllä 1996. Seuraavana päivänä oli ensimmäisen lapsenlapsen ristiäiset. Seuraavana syyskesänä kuoli Toivon äiti. Hirsimökissä asuen Toivo alkoi rakentaa uudelleen kertaalleen jo remontoimaansa kotitaloa vanhalle paikalle. Viimeinen rakennustyö oli 2001 tyttären omakotitalotyömaa, jossa hän teki pohjatyöt. Sairauskohtaus lopetti yllättäen rakentamisen.

Kun aikaa rakentamiselta jäi, hän ajoi iltaisin reippaita pyörälenkkejä kotiseudullaan ja seurasi kasvua ja

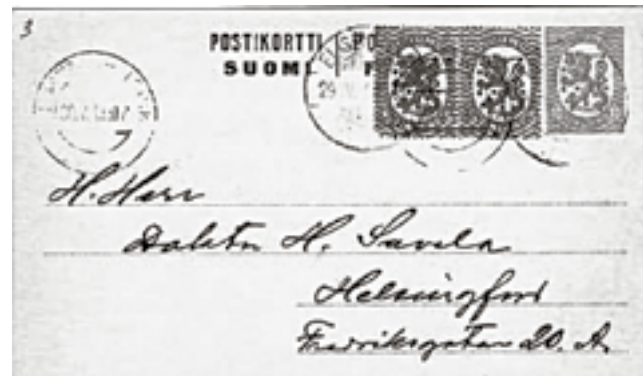
pohti satoennusteita, piipah-tipa kylässäkin jossain. Sosiaalisia suhteita ylläpitävänä oli tanssiharrastus lähialueen lavoilla. Luottamustoimissa hän ehti toimia Säästöpankin hallituksessa ja valvonnassa sekä Kelan Sairausvakuutus-toimikunnassa.

Toivon elämää vei vuosien saatossa eteenpäin metsä, rakentaminen, urheilu sekä luja itseluottamus ja vahva ongelmanratkaisutaito. Jokainen vie omalta osaltaan sukunsa perintöä ja perinteitä eteenpäin. Me kiitämme työntäteisestä ja ahkerasta, urheilullisesta perinnöstä ja pyrimme jatkamaan tästä eteenpäin siirtäen näitä asioita jälkipolvillemme.

Merja Heijari
Toivo Pöllänen tytär

Kari Rahialan kokoelmasta

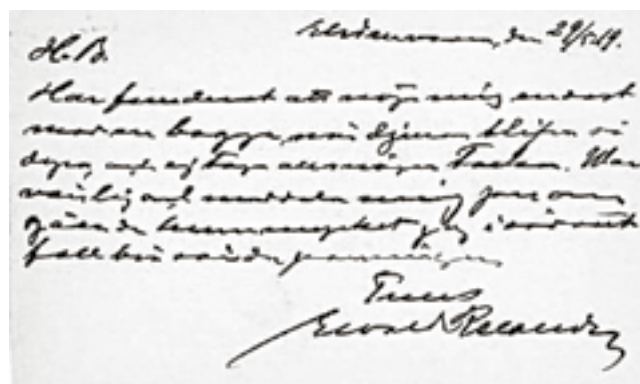
Postikortti pässin hankinnasta

Elisenvaara den 29/5-19.
HB [= Högaktade Broder].
Har funderat att nöja mig
endast med en bagge, när
djuren blifva så dyra, och ej
taga alls några tackor. War
vänlig och meddela mig
per omgående huru mycket
jag i sådant fall bör sända
penningar. Tuus, Ewald Re-
lander.

Elisenvaara 29.5.1919.
Kunnioitettu Veli. Olen
ajatellut tyytyä ainoastaan
yhteen pässiin, kun eläimet
tulevat niin kalliiksi, enkä
otaa lainkaan uuhia. Ole
ystävällinen ja ilmoita mi-
nulle paluupostissa, paljon-
ko minun siinä tapauksessa
pitää lähettää rahaa. Sinun,
Ewald Relander.

Kortin toimitti
Tapio NIKKARI

Raimo Nenonen ja Matti Merta vaihtavat matkakuulumisia.

Joulukahvit juotiin toimituksessa

Perjantaina ennen ensimmäistä adventtia toimituksessa tuoksui glögi, pipari, kahvi ja pulla. Tuoksun vai liekö lehdessä olleen kutsun houkuttelemina paikalle saapui kolmisenkymmentä henkilöä keskeltä tuiskuavaa talven ensimmäistä lumimyräkää. Lämmin juoma olikin tuulen riepottamille terve-tullut.

Kahvikupin ääressä moni muisteli kesäisiä Kurkijoen matkoja. Olipa Matti Merta, masinistipäivien organisoija ja musiikkimies, käynyt syksyllä Amerikassa asti

esiintymässä. Suomalaista humpmamusiikki soitettiin useammassa paikassa. Matti vieraili myös Kurkijokelaisen lukijoillekin tutun Ray "Urpo" Heinosen luona. Ray Heinonen toimii Floridan Karjalaisten puheenjohtajana ja kertoo lukijoillemme paikallisia kuulumisia.

Neulakintaan tekemisen koukeroita pohdittiin kahvipöydän ääressä. Tiina Lehto oli tullut opiskelemaan Elvi Miikkulaisen johdolla kintaan peukalon tekemistä. Päivän mittaan peukalo ja kinnas valmistui.

Joulu- lahjat Kurkijokelaisesta Tule tutustumaan

toimitukseemme monipuolisiin tuotteisiimme. Toimitamme kaikkia artikkeleita myös postitse. Silloin lisäämme postimaksun myyntihinnan päälle. Hinnat sisältävät alv:n
Tilaukset tiistaisin ja torstaisin klo 9-14.00,
puh. 050-5213336
tai toimitus@kurkijoki.fi

Myytävät tuotteet:

Kirjat:	€
Muistojemme Kurkijoki	30
Kurkijoen historia IV	21
Kurkijoki kuvat kertovat	5
Kurkijoki sodasta evakkoon	5
Kurkijoen Alho ja Alhonsalo - kyläkirja	25
Kurjenmiekka (Poskiparta)	5
Se on sata (Kurkijoen martat)	15
Parhaat jutut	5
Näin ikkeä - Kurkijoen kihlakunnan murresanakirja	10
Polku Lähteensärkältä	23

Postikortit:

Postikortit	1
-------------	---

Muut:

Kurkien kutsu DVD	10
Lehden vuosikerta – CDR	20
T-paita - valkoinen, puna-musta teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-paita - musta, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XXL	15
T-paita – musta v-aukkoinen, puna-hopea teksti KURKIJOKI, koot S-XL	15
Adressit	8
Kurkijokelainen irtonumero	2

KAIPAATKO VANHOJA VUOSIKERTOJA?

Vanhoja täysiä ja vajaita vuosikertoja löytyi loimaalaisen Soldanin talon tyhjennyksen yhteydessä.

Seuraavat täydet vuosikerrat myynnissä hintaan 15 € + toimituskulut:

1966, 1968, 1969, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1986, 1988, 1989, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 2001

Vajaat vuosikerrat, puuttuu 1-5 lehteä hintaan 5 € + toimituskulut.

1978, 1979, 1980, 1981, 1983, 1984, 1985, 1987, 1989, 1990, 1992, 1999, 2000, 2002

Tilaukset toimituksesta ti ja to p. 050-521 3336 tai sähköpostitse: toimitus@kurkijoki.fi.

Escon puumerkki

Sukututkimus kiinnosti Loimaalla

- On niin paljon sitku-asioita, nauraa juuri eläkkeelle jäänyt Eila Hyyrynmäki Tampereelta. Nyt on aika alkaa toteuttaa näitä sitten kun –suunnitelmia. Yksi niistä oli suvun tutkiminen, kertoo viime kesänä Kurkijoen matkalla sukunsa sijoja Alhossa tutkimassa käynyt Eila.

Hiitola-Kurkijoki sukututkimuspiirin infotilaisuus kiinnosti Eilan lisäksi monia muitakin. Paikalla oli reilut 40 henkilöä, Salosta, Turusta, Liedosta, Tampereelta ja Loimaalta sekä lähikunnista. Mukana oli aloittelijoita ja pitkälle edistyneempiä.

Helsingissä 13 vuotta

toimineen piirin vetäjä Ahti Kurri kertoi piirin ideasta ja illan lopuksi totesi, että suuren suosion saanut tapahtuma saa jatkoa ensi vuonna. Sukututkimuspiiri aloittaa tammikuussa kausittaiset kokoontumiset Loimaalla. Kurri myös painotti, että alkuun riittää pelkkä innostus, etukäteistaitoja ja –tietoja ei tarvita, opastusta löytyy.

Tiina Lehto oli innostunut, kun Veikko Revon sukutietokannasta löytyi seitsemän sukupolvea Tiinan sukua. Tarkoituksena onkin, että ennen virallista kokoontumisaikaa, on mahdollisuus tavata sukututki-

joita ja kysellä heiltä löytyvistä oman suvun tiedoista ja saada vinkkejä oman työn jatkamiseen.

Lauri Pölkki kertoi kuuluvansa sukutietoa soveltavaan käyttäjäsektoriin eikä tunnustanut olevansa varsinainen sukututkija. Sukukirjojen ja kyläkirjojen tekeminen ja niihin tietojen kokoaminen on tuonut mukanaan mittavan määrän sukutietoutta, jota Pölkki on jakamassa sukututkimuspiirin tapaamisissa.

Ensi vuoden kokoon-tumisajoista ja –paikoista ilmoitetaan ensi vuoden Kurkijokelaisissa.

HS

Walter Palmu: Kurkijoen kirkko, pastellimaalaus vuodelta 1937 (Antero ja Marja Liisa Palmun yksityiskokoelmasta).

Walter Palmun maalaus Kurkijoen kirkosta

Walter Palmu syntyi Kurkijoella 1897 kanttori Siilas Palmun ja Helmi Palmun seitsenlapsisen perheen vanhimpana. Musikaalinen poika soitti viulua isänsä johtamassa orkesterissa. Siilas Palmun jouduttua kalterijääkärinä Spalernan vankilaan 1916, Walter hoiti kanttorin tehtäviä ja opetti rippikoululaisia. Myöhemmin hän muutti Turkuun, toimi erilaisissa

virkamiehen tehtävissä ja soitti enonsa Toivo Valstan johtamassa Uudenkaupungin orkesterissa yhdessä serkkujensa Juhani, Tapani ja Esko Valstan kanssa. Walter oli ahkera kynämies ja harrasti piirtämistä ja maalaamista. Hän kuoli Turussa 1965.

Antero Viljonoika Palmu

Kurkijoki taiteilijan silmin –palsta julkaisee taiteilijoiden teoksia Kurkijoesta.

Löytyykö kodistasi tai tiedätkö, mistä löytyy teoksia? Kuvaa teos ja kerro taiteilijasta, jos tiedät hänestä jotakin tai anna vinkki!

Loimaan kaupungin valtuustosalin täytti poliitikkojen sijasta sukututkimuksesta kiinnostuneista marraskuun lopulla.

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija.

Tilaa nyt Kurkijokelainen, kaksi kertaa kuukaudessa ilmestyvä pitäjälehti! Vuosikerta vain 49 eur. Tilattuna n. 1,80 eur/kpl.

Tilaan Kurkijokelaisen

☐ Itselleni ☐ Lahjaksi

Lehden saaja

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Lahjatilauksen maksaja:

Nimi: _____

Lähiosoite: _____

Postinro ja -toimip.: _____

Pvm. _____

Allekirjoitus: _____

Palauta kuponki kirjokuoressa osoitteella:
Kurkijokelainen, Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
tai tee tilaus sähköpostiosoitteessamme:
toimitus@kurkijoki.fi tai kurkijokelainen1@gmail.com

Kurkijokelaisen hinnat vuonna 2013!

Vuosikerta kesto ja 12 kk määräaikaistilaus 49,00

Määräaikaistilaus 6 kk 27,00

Pohjoismaihin 54,00

Muualla ulkomaille 60,00

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajaja

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajajatoimisto HEIKKI RANTANEN OY

asianajaja, varatuomari
Heikki Rantanen
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, 0400 740550
toimisto@heikkirantanen.fi
www.heikkirantanen.fi

- saippua
- keksi, pikkuleipä
- siksi, sen takia
- selvittää palkat ym. maksut
- sununtai
- selvitä jostakin
- jonkin takia
- viljasadon korjaamista pitkiin (pieles) tai pyöreisiin (auma) kasoihin latoon
- nukkua, nukuttaa
- peltosarka
- Koonnut Karri Teräntö isänsä Pauli Terännön sekä hänen perheensä sodanaikaisista kenttäpostikirjeistä ja –korteista.

Eino Vepsä: Polku Lähteen-särkältä

Karjalaispojan taival Kurkijoelta Loimaan saviseudulle. Kahden kotiseudun mies kertoo monivaiheisen elämäntarinansa.

Hinta 23,00 (sis. alv) + mahd. postituskulut

tilaukset: 050-5213336, toimitus@kurkijoki.fi tai toimituksen aukioloaikoina, Koulukuja 7, Loimaa

